

Osaamista
ja oivallusta
tulevaisuuden
tekemiseen

Aino Niemi

Sukupuoliroolit suomalaisessa klubi- kulttuurissa

Metropolia Ammattikorkeakoulu

Kulttuurituottaja

Kulttuurituotannon koulutusohjelma

Opinnäytetyö

29.5.2018

Tekijä(t) Otsikko	Aino Niemi Sukupuoliroolit suomalaisessa klubikulttuurissa
Sivumäärä Aika	41 sivua + 4 liitettä Toukokuu 2018
Tutkinto	Kulttuurituotanto AMK
Tutkinto-ohjelma	Kulttuurituotannon koulutusohjelma
Suuntautumisvaihtoehto	Kulttuurituotanto
Ohjaaja(t)	Lehtori Leena Björkqvist
<p>Tässä opinnäytetyössä tarkastellaan sukupuolirooleja suomalaisessa klubikulttuurissa. Kar-toitusmuotoisen tutkimuksen tavoite oli tunnistaa sukupuolittuneen työelämän haasteet ja kehityskohteet musiikkiklubien toiminnassa, sekä luoda kehittämissuhteita tasa-arvoi-semmalle työympäristölle musiikkialalla. Työn tilaajana toimi LiveFIN ry, joka pyrkii paranta-maan elävän musiikin parissa työskentelevien työoloja.</p> <p>Aineistoa tutkimukseen kerättiin dokumenttianalyysin, haastattelujen, asiakaskyselyn sekä työpajan avulla. Dokumenttianalyysillä selvitettiin eri klubien sekä kulttuurituotannon tut-kinto-ohjelmaa tarjoavien oppilaitosten sukupuolijakaumia, ja haastatteluilla tapahtuma-alan ammattilaisten omia näkemyksiä musiikkialasta ja sen sukupuolittuneisuudesta. Kyselyllä selvitettiin klubikävijöiden omakohtaisia kokemuksia suomalaisesta klubikulttuurista, ja työ-pajan avulla pyrittiin löytämään konkreettisia keinoja esiin nousseiden ongelmien ratkaise-miseksi. Kerättyä määrällistä dataa analysoitiin tilastollisiin menetelmiin kuuluvilla perusta-villa menetelmillä eli laskemalla keskiarvoja ja huomioimalla korrelaatioita. Avoimet vastauk-set analysoitiin laadullisesta, tulkinnallisesta näkökulmasta.</p> <p>Tuloksissa selvisi, että sekä tutkimukseen osallistuneet tapahtumajärjestäjät että asiakkaat kokivat suomalaisen klubikulttuurin miesvoittoiseksi. Yli 70% kyselyyn vastaajista oli sitä mieltä, että heidän käymillään klubeilla esiintyjät ovat lähinnä miehiä. Dokumenttianalyysin avulla selvinneissä klubien sukupuolijakaumissa jako oli pahimmillaan jopa 100 % miehiä 0 % naisia. Kehityskohteiksi sekä järjestäjien että asiakkaiden näkökulmasta muodostuivat kaikenlaiseen ahdisteluun ja häirintään puuttuminen sekä huomion kiinnittäminen tasa-ar-voon.</p> <p>LiveFIN ry järjesti tapahtumajärjestäjille yhdenvertaisuus -työpajan, jonka tarkoitus oli löytää konkreettisia toimia ja tapoja yhdenvertaisen musiikkialan toteutumiseksi. Puheenaiheiksi nousivat sukupuolivähemmistöjen huomioiminen, ahdisteluun puuttuminen sekä eri kulttuu-ritaustojen tiedostaminen ja huomioiminen. Ratkaisuna vallitseviin ongelmiin ideoitin ”huo-neentaulua” tai tarraa, jonka tapahtumatilat saivat luettuaan ja erityisesti sisäistettyään yh-dessä luodut säännöt. Työn lopussa esitellään työpajan ja teorioiden pohjalta työstettyjä kehittämissuhteita, jotka koskevat yhteisiä pelisääntöjä tapahtumajärjestäjien keskuu-nessa.</p>	
Avainsanat	Sukupuoliroolit, tasa-arvo, klubikulttuuri, LiveFIN ry

Author(s) Title	Aino Niemi Gender roles in Finnish club culture
Number of Pages Date	41 pages + 4 appendices May 2018
Degree	Cultural Management
Degree Programme	Bachelor of Culture and Arts
Specialisation option	Cultural Management
Instructor(s)	Leena Björkqvist, Senior Lecturer
<p>This thesis examines gender roles in Finnish club culture. The objective of this study was to identify the challenges of gendered working life in the Finnish club scene, and to create suggestions for the development of a more gender-equal environment in the music industry. The research was commissioned by LiveFIN, an organization which aims to improve the working conditions for live music.</p> <p>Data for this research was collected through document analysis, interviews, a customer survey and a workshop. The document analysis investigated the gender imbalances of the selected clubs and universities of applied sciences offering cultural management studies, whereas the interviews give insight about the music industry from professionals who work in event production. An online survey investigated the club-goers' own experiences and sought to find practical solutions for the problems that are commonly associated with club culture. The collected quantitative data was analyzed using the basic methods of statistical methods, i.e. by calculating the averages and correlations. The open-ended questions were analyzed from a qualitative and interpretative point of view.</p> <p>The results showed that both the event organizers participating in the research and the club-goers felt that the Finnish club scene is male-dominated. More than 70% of respondents felt that the performers in the clubs they visit are mostly men. The document analysis of the gender distribution in clubs showed that the division was, at its worst, up to 100 % men 0 % women. Both organizers and club-goers hoped to see clubs pay more attention to enforcing equality and preventing harassment in clubs.</p> <p>LiveFIN held a workshop for event organizers to find practical ways of achieving an equal music industry. Gender minorities and different cultural backgrounds were taken into account while speaking on the topic. An idea of a "plaque" or sticker that would be given to the club spaces after reading and internalizing the rules created together was one of the possible solutions that received significant support from all participants. Based on the workshop and the theory used in this study, a series of proposals and suggested "ground rules" for event organizers will be presented at the end of the thesis</p>	
Keywords	Gender roles, equality, club culture, LiveFIN

Sisällysluettelo

1	Johdanto	1
2	Työelämän tasa-arvokysymysten teoriaa	3
2.1	Työelämän sukupuolittuneisuus	4
2.2	Tutkittua tietoa yhdenvertaisuudesta kulttuurialalla	4
2.2.1	Yhteisöllinen vaikuttaminen	8
2.2.2	Kulttuuripoliittinen vaikuttaminen	9
3	Työn tilaaja - musiikkialan edunvalvontajärjestö LiveFIN	11
4	Tutkimuskysymykset ja tutkimuksellisen kehittämistyön menetelmät	12
4.1	Dokumenttianalyysi	12
4.2	Haastattelut	13
4.3	Kysely	14
4.4	Workshop	14
5	Tutkimuksen tulokset	16
5.1	Dokumenttianalyysi klubien ja kulttuurituottajien sukupuolijakaumasta	16
5.1.1	Klubien sukupuolittuneisuus	17
5.1.2	Kulttuurituotannon koulutuksen sukupuolittuneisuus	21
5.2	Tapahtumajärjestäjien haastattelut	23
5.3	Asiakaskyselyn tulokset	28
5.4	LiveFIN ry:n yhdenvertaisuustyöpaja 5.4.2018	30
5.5	Yhteenvedo tutkimuksen tuloksista	32
6	Kehittämissuhteet	34
7	Pohdinta	36
	Lähteet	39

Liitteet

- Liite 1. Klubien lineup huhtikuun aikana
- Liite 2. Kulttuurituotannon tutkinto-ohjelman sukupuoli-jakauma vuosina 2006, 2010, 2014 ja 2017
- Liite 3. Haastattelukysymykset
- Liite 4. Verkkokyselyn lomake

1 Johdanto

Suomalainen musiikkiala on miesvaltainen toimintaympäristö, jossa naiset työskentelevät perinteisesti miesten taustalla. Music Finlandin tilaama esiselvitys sukupuolijakautumista työ- ja luottamustehtävissä musiikkialalla osoittaa, että erityisesti musiikin parissa toimivien yritysten ja yhdistysten hallitusten jäsenet sekä ylintä päätäntävaltaa käyttävät johtajat ovat pääosin miehiä. Hallituspaikoista yli 70 % ja hallitusten puheenjohtajuuksista lähes 85 % on miesten hallussa. (Music Finland 2017.)

Musiikkialan etuja valvoo LiveFIN ry, joka toimii myös tilaajana tälle työlle. LiveFIN ry on valtakunnallinen musiikkitapahtumien ja niiden järjestäjien yhteenliittymä ja etujärjestö. Jäsenistö koostuu keikkapaikoista, festivaaleista ja erilaisista tapahtumajärjestäjistä. Yhdistys valvoo musiikkitapahtumien ja järjestäjien etuja, kehittää alaa ja ajaa yhteisiä asioita antaen elävän musiikin toimijoille kuuluvan äänen. LiveFIN on uusi järjestö, joka tällä hetkellä kerää tietoa alan tämän hetkisestä tilanteesta. Yhdistyksen tavoitteena on tunnistaa tämän hetken kehityskohdat ja puuttua niihin konkreettisin toimin, jotta yhdistyksen toiminta palvelee jäseniä parhaalla mahdollisella tavalla. (LiveFIN ry 2018.) Täten myös tämä opinnäytetyö tulee edistämään heidän toimintaansa tarttumalla alalla vallitseviin epäkohtiin ja pohtimalla mahdollisia keinoja ongelmien ratkaisemiseksi.

Tutkin naisen työtä ja roolia miesvaltaisella alalla. Tämän opinnäytetyön tavoite on tunnistaa sukupuolittuneen työelämän haasteet ja kehityskohdat musiikkiklubien toiminnassa. Lisäksi selvitän, onko alalla muodostunut joitain tiettyjä sukupuolitapoja ja normeja, joilla olisi vaikutusta naisen urakehitykseen. Tutkimustietoa ja tuloksia voidaan käyttää klubitoiminnan kehittämiseen.

Kiinnostukseni aiheeseen perustuu omiin kokemuksiini tapahtumien kävijänä, asiakkaana sekä järjestäjänä. Vaikka opinnäytetyön tarkoituksena on vaikuttaa klubikulttuurin tasa-arvoiseen tulevaisuuteen, on tämä työ luonteeltaan **kartoitus**. Aineenkeruumenetelminä olen käyttänyt dokumenttianalyysiä, haastatteluita, kyselyjä sekä työpajaa. Valitsin tutkimuksen kohteeksi kolme erilaista klubia Helsingistä, ja lisäksi niille vertailuaineistoksi yhden klubin Turusta ja yhden Jyväskylästä.

Naisen asemaa on tutkittu monella eri alalla ja se on juuri nyt erityisen ajankohtainen puheenaihe. Tästä huolimatta en tiedonhaun avulla löytänyt tutkimusta, joka pohtisi puhtaasti naistoimijoiden, tuottajien ja tapahtumien taustavaikuttajina toimivien naisten roolia

klubikulttuurissa. Tämän vuoksi olen hyödyntänyt yleispäteviä teoksia naistutkimuksesta, feminismistä, tasa-arvosta, sekä naisten asemasta työelämässä. Koska olen itse pian valmistuva naispuolinen kulttuurituottaja, koen tutkimuksen tärkeäksi myös itselleni henkilökohtaisesti. Näen olennaiseksi tiedoksi erityisesti sen, mitä tuottaja voi itse tehdä kehittääkseen toimintaa tapahtuma-alalla.

Tutkimuksen pohjustan teoreettisella viitekehyksellä, joka koostuu työelämän sukupuolittuneisuudesta ja tutkitusta tiedosta yhdenvertaisuudesta kulttuurialalla. Tämän jälkeen esittelen tarkemmin työn tilaajan LiveFIN ry:n, esitän tutkimuskysymykset ja avaan käyttämiäni tutkimuksellisen kehittämistyön menetelmiä. Näitä seuraavat tutkimuksen tulokset, kehitysehdotukset ja lopulta oma pohdinta.

2 Työelämän tasa-arvokysymysten teoriaa

Naiset ovat vuosikymmeniä taistelleet asemastaan miesten johtamassa maailmassa, eikä tasa-arvo ole vieläkään kaikilta osin toteutunut. Sama tilanne vallitsee myös tapahtumatuotannon alalla. Viime vuosina tasa-arvokysymyksiin on kuitenkin kiinnitetty entistä enemmän huomiota muun muassa seksuaalisen häirinnän ja valta-aseman väärinkäytön kautta. Hyvänä esimerkkinä ovat maailmanlaajuiset #MeToo- ja TimesUp -kampanjat.

Tapahtumatuotannossa painottuu tekninen osaaminen ja isojen kokonaisuuksien hallinta. Kun kuvaan lisätään johtohenkilöiltä perinteisesti vaadittava auktoriteetti, mielikuva tapahtumajärjestäjästä on usein maskuliininen. Tässä luvussa käsittelen sukupuolentutkimusta, tasa-arvon historiaa, sekä naisten asemaa työelämässä yleensä.

Sukupuolentutkimus (ennen tunnettu myös nimellä naistutkimus) tutkii sukupuolen käsitettä, sukupuolijärjestelmiä ja sukupuolten välisiä suhteita sekä sitä, kuinka ne vaikuttavat yhteiskunnallisiin, kulttuurisiin ja historiallisiin ilmiöihin (Jyväskylän yliopisto, 2018). Tämä opinnäytetyö keskittyy sukupuolirooleihin kulttuurin kentällä, painottuen erityisesti sukupuolen vaikutuksiin klubikulttuurissa sekä työyhteisönä että vapaa-ajan viettopaikkana. Vaikka sukupuolijärjestelmä ei ole binääri eli kaksijakoinen, olen tässä tutkimuksessa keskittynyt erityisesti naisten asemaan. Tutkimustuloksissa olen luokitellut sukupuolivähemmistöihin kuuluvat henkilöt sen mukaan, miten he itse asemoivat itsensä.

Naisen paikkaa musiikkiklubeilla tutkii Joanne Hollows kirjassaan *Feminism, Femininity and popular culture* (2000, 165). Hän pohtii myös sitä, minkälaiset sukupuoliroolit ovat perinteisesti hallinneet klubikulttuuria. Hollows kertoo, että naiset ovat olleet aina läsnä klubikulttuurissa, vaikka naisen aseman merkitys uupuu monen eri alakulttuurin historiikista kokonaan. Miehet ovat kuitenkin aina tarvinneet naisia klubeille, ainakin tanssivaksi yleisöksi. Tanssi, kuten myös muoti ja tyyli, on perinteisesti nähty feminiinisenä. Tanssi, muoti ja tyyli ovatkin suuressa roolissa musiikin alakulttuureissa ja klubielämässä. Tästä huolimatta naisen roolia klubikulttuurissa on vähätelty. Miehet ovat perinteisesti saaneet tunnustusta musiikin tuntemuksesta ja perehtymisestä eri genreihin, samalla kun naiset ovat joutuneet puolustelemaan omia musiikkivalintojaan. Hollowsin mukaan trendikkäät, valtavirrasta poikkeavat musiikkisuuntaukset mielletään usein maskuliiniseksi ja valtavirtaa miellyttävät, "mainstream" -suuntaukset feminiiniseksi. Tämä jaottelu ei ole kannustanut naisia perehtymään kokeellisempaan äänimaailmaan tai ottamaan alasuuntauksia omakseen. Toisaalta, klubikulttuuriin sidoksissa olevat eri tyyli-suuntaukset, kuten punk,

ovat myös olleet isossa osassa perinteisen naiskuvan ja feminiinisen kauneuden merkityksen rikkomisessa. (Hollows 2000, 164.)

2.1 Työelämän sukupuolittuneisuus

Tasa-arvolain mukaan työnantajien on kahden vuoden välein laadittava tasa-arvolain vaatimukset täyttävä henkilöstöpoliittinen tasa-arvosuunnitelma, mikäli palveluksessa olevan henkilöstön määrä on säännöllisesti vähintään 30 työntekijää. Tasa-arvosuunnitelman tulee sisältää selvitys työpaikan tasa-arvotilanteesta ja miten eri sukupuolet sijoittuvat eri tehtäviin. Palkkakartoitus on tasa-arvosuunnitelman pakollinen osa. Lain tarkoituksena on edistää miesten ja naisten välistä tasa-arvoa erityisesti työelämässä. (Sosiaali ja terveysministeriö, 2018.)

Tästä huolimatta Suomi on EU:n kärkimaiden joukossa työelämän segregaatiossa, kertoo Palkansaajien tutkimuslaitoksen tutkimuskoordinaattori Merja Kauhanen Ylen artikkelissa *Miehet ja naiset yhä eri ammateissa – Suomi kärkimaiden joukossa Euroopassa* (2016). Kohtuullisen iso keskiansioiden ero syntyy siitä, että naiset ja miehet työskentelevät eri ammateissa ja tehtävissä, eikä pelkästään siitä, että työstä samalla työpaikalla maksettaisiin eri palkkaa sukupuolesta riippuen. Vain kymmenesosa tutkimuksessa esiintulleista ammateista oli sellaisia, joissa miehiä ja naisia on vähintään 40 prosenttia kumpaakin sukupuolta. Loput alat jakaantuvat selvästi mies- tai naisvoittoisiin. Naiset suuntautuvat terveys- ja sosiaalipalveluihin sekä majoitus- ja ravitsemusalalle, kun taas miehet rakennus- ja kuljetusalalle, sekä teollisuus- ja sähköalalle. (Keränen 2016.)

Kulttuurituotanto on koulutusohjelmalla naisvaltainen ala, mutta tästä huolimatta työelämässä suurin osa kulttuurialan hallitus- ja puheenjohtajuuspaikoista on miesten hallussa. Seuraavassa luvussa käsittelemme yhdenvertaisuutta nimenomaan kulttuurialalla.

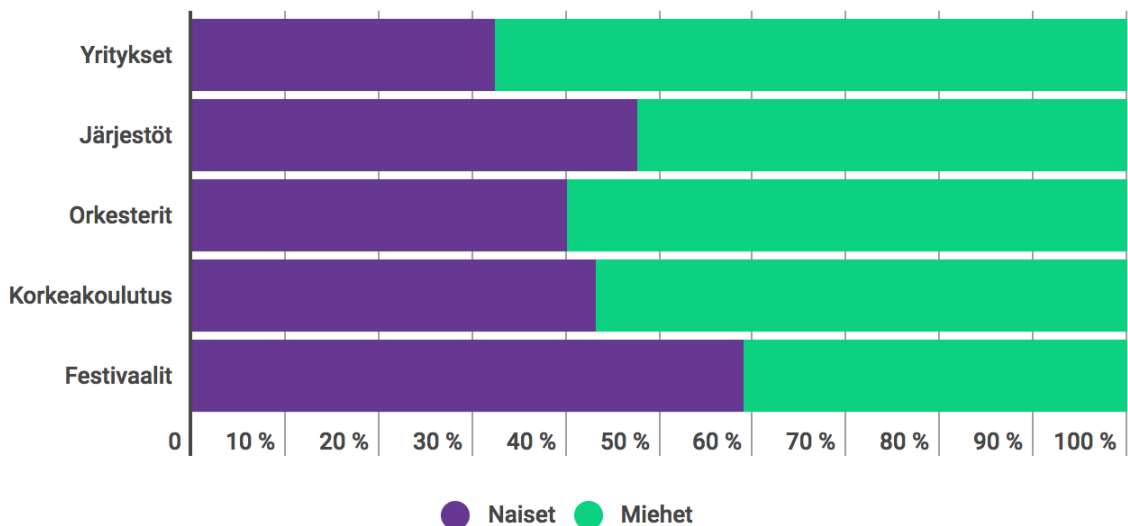
2.2 Tutkittua tietoa yhdenvertaisuudesta kulttuurialalla

Tässä luvussa tarkastelen yhdenvertaisen kulttuurin toteutumista tutkitun tiedon pohjalta. Tutkittua tietoa yhdenvertaisuudesta kulttuurialalla antaa kulttuuripolitiikan tutkimuskeskus Cuporen tutkimus *Yhdenvertainen kulttuuri* (2017), Music Finlandin selvitys

musiikkialan sukupuolijakaumasta sekä Taideyliopiston koordinoiman ArtsEqual-hankkeen tutkimukset.

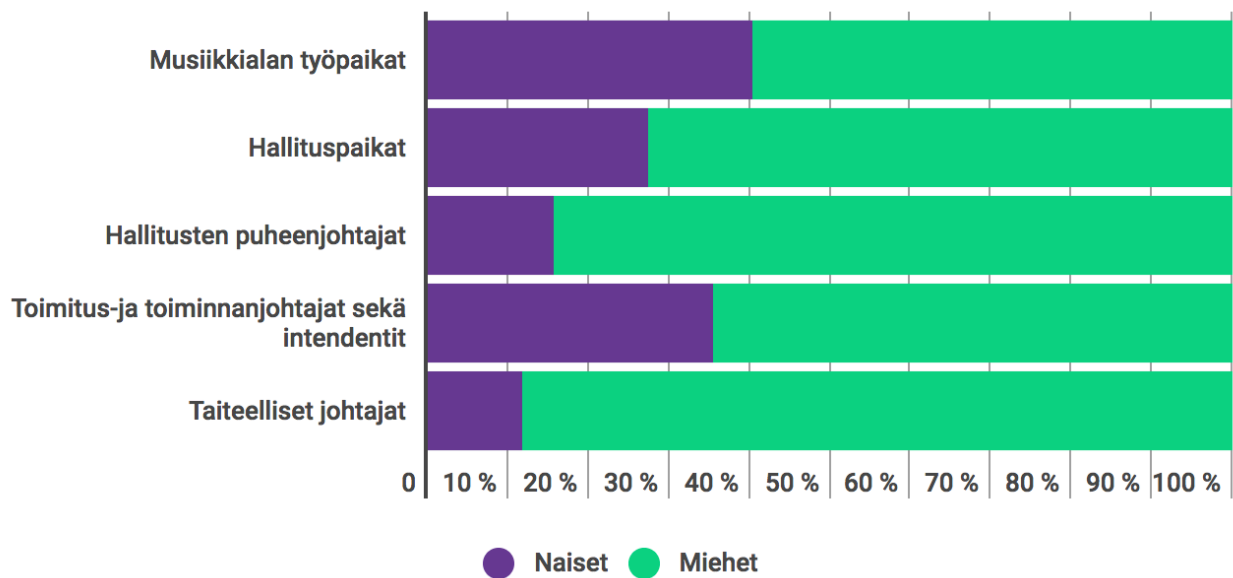
Yhdenvertaisuuden, tasa-arvon ja naisten aseman parantaminen ovat ajankohtaisia haasteita kulttuurin kentällä. Kulttuuripolitiikan tutkimuskeskus Cuporen vuonna 2017 tekemä tutkimus *Yhdenvertainen kulttuuri* kartoittaa sekä valtion kulttuuripoliittisia periaatteita että saavutettavuuden ja yhdenvertaisuuden edistämisen käytäntöjä ja arkea. Tutkimuksen mukaan taiteen ja kulttuurin yhdenvertaisuus ei näy riittävästi esimerkiksi kulttuuripolitiikan rahoituksessa. Huomiota tulisi kiinnittää enemmän taide- ja kulttuuripalvelujen esteettömyyteen, asenteisiin ja viestinnän saavutettavuuteen – tarkoittaen, että erilaisilla ryhmillä olisi yhdenvertainen osallistumismahdollisuus (Lahtinen ym. 2018.)

Music Finland laati tutkimuksen sukupuolijakaumasta työ- ja luottamustehtävistä Suomen musiikkialalla. Selvitys laadittiin taustatiedoksi Musiikki & Median yhteydessä pidettyyn työpajaan (2017), jossa keskusteltiin tasa-arvon ja diversiteetin toteutumisesta musiikkialalla Suomessa. Mukana tarkastelussa oli yhteensä 1914 työpaikkaa. Alla olevassa kuviossa (kuvio 1) on havainnollistettu musiikkialan työpaikkoja sukupuolen mukaan. Työllistävyyden osalta jakauma on melko tasainen: työpaikoista noin 40 % on naisten hallussa. Ongelma on kuitenkin se, millä tavalla työtehtävät jakautuvat. Hallituspaikoista 70 % ja 85 % puheenjohtajuuksista on miesten hallussa. Ainoa naisvaltainen sektori on festivaaliorganisaatiot, joiden työntekijöistä naisia on vajaa 60 %.

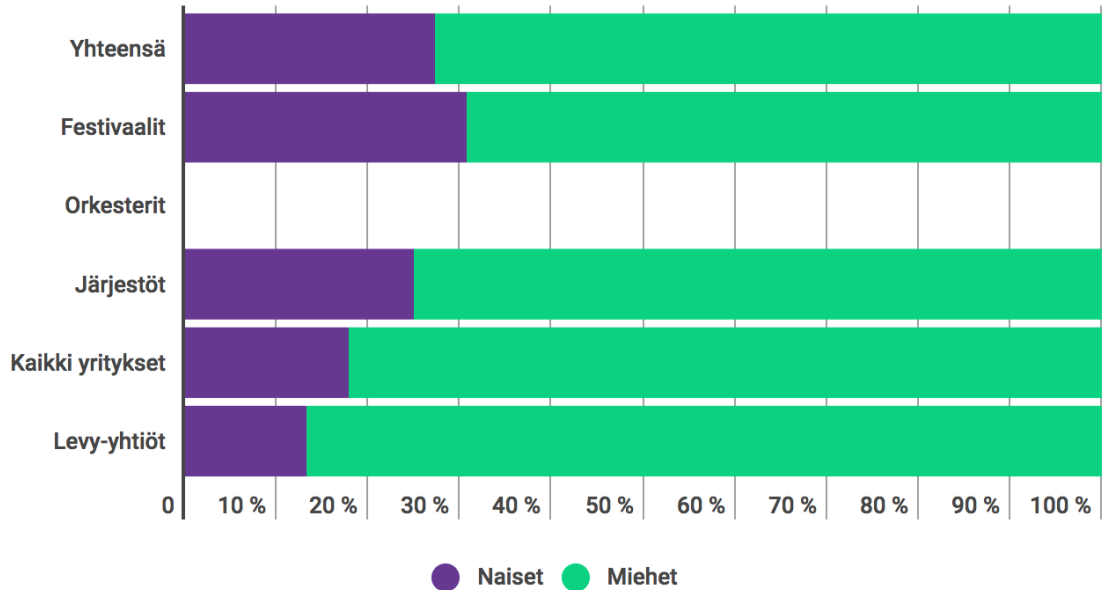
Kuvio 1. Suomen musiikkialan työpaikat sukupuolen mukaan (Music Finland 2017)

Alla olevassa kuviossa (kuvio 2) havainnollistuu sukupuolijakauma päättävien tehtävien osalta. Tarkastelussa olivat hallituspaikat, hallitusten puheenjohtajat, intendentit, toimitusjohtajat ja toiminnanjohtajat sekä taiteelliset johtajat. Musiikkialan työpaikoista naisten osuus on 40,4 % ja toimitus- ja toiminnanjohtajina sekä intendentteinä naisia on 35,5 %. Hallituksen puheenjohtajina naisia on 15,6 % ja taiteellisina johtajina 11,8 %.

Kuvio 2. Musiikkialan hallituspaikkojen jakaantuminen sukupuolittain (Music Finland 2017)

Alla olevassa kuviossa (kuvio 3) tarkastellaan musiikkialan työpaikkojen ja luottamustehtävien jakaantumisesta sukupuolittain vielä tarkemmin. Hallituspaikoista naisten osuus oli yhteensä 27,3 %. Eniten hallituspaikkoja naisilla on festivaaliorganisaatioissa, yhteensä 30,8 % festivaalien hallituspaikoista. Järjestöissä naisten hallituspaikkojen osuus on 25 %. Kuvioon nostettiin myös erikseen levy-yhtiöt, jossa naisten osuus hallituspaikoista on 13,2 %.

Kuvio 3. Suomen musiikkialan työpaikat työtehtävien ja sukupuolen mukaan (Music Finland 2017)

Music Finland pyysi tutkimuksen ohella myös laulaja ja muusikko Ona Kamua kertomaan kokemuksistaan tasa-arvosta musiikkialalla. Hän on mielipidekirjoituksen *Jos haluat kaataa puun, kaada se* (2017) mukaan ”kokenut ennakoasenteita, vähättelyä ja ohittamista, sekä paasannut jo useammassakin haastattelussa melkoisen kärkevästi tasa-arvon puuttumisesta musiikkialalla”. Kamun mukaan tasa-arvon saavuttamiseksi jokaisen tulee kantaa vastuu siitä, ettei ylläpidä valtarakenteita vaan edistää toiminnallaan yhdenvertaisuutta puuttumalla konkreettisesti epäkohtiin. Esimerkiksi median täytyisi keskittyä artistien taiteellisiin ansioihin ulkomusiikillisten seikkojen sijaan. (Kamu 2017.)

Taideyliopiston koordinoima ArtsEqual -hanke toimii tasa-arvoisten oikeuksien ja kulttuurihyvinvoinnin verkostomaisena asiantuntijayhteisönä Suomessa. Hanke tekee yhteistyötä ministeriöiden, aluehallinnon, kuntien ja järjestöjen kanssa. ArtsEqual tarkastelee muun muassa taiteen yhteiskunnallista merkitystä ja vaikutuksia nimenomaan tasa-arvon ja tasa-arvoisen osallisuuden näkökulmista. ArtsEqual tutkii myös sitä, kuinka taiteen perusopetuksen piirissä voidaan lisätä yhdenvertaisuutta ja saavutettavuutta. Hanke rahoittaa Suomen Akatemian Strategisen tutkimuksen neuvosto. (ArtsEqual 2018.)

Nuorten kulttuurista tekijyyttä ja musiikin harrastamisen sukupuolittuneisuutta ArtsEqual-tutkimushankkeessa tutkii Taideyliopiston Sibelius-Akatemiassa musiikkikasvatuksen

tutkijana toimivan Anna Kuoppamäki. Hänen tutkimuksensa *Gender Lessons. Girls and boys negotiating learning community in Basics of Music* (2015) tarkastelee sukupuolten tasa-arvoa taidekasvatuksen näkökulmasta. Myös lapset muodostavat ja ylläpitävät sukupuolittuneita käsityksiä esimerkiksi siitä, mistä tytöt ja pojat pitävät ja missä he itse ovat hyviä. ArtsEqualin tutkimuksen mukaan nämä käsitykset kaventavat heidän toimintansa mahdollisuuksia oppimisen sosiaalisissa vuorovaikutustilanteissa. Vastakkainasettelu voi kärjistyä esimerkiksi oppilaisiin kohdistuvina sukupuolittuneina odotuksina tai sisäisenä epäkunnioituksena, jossa omaa menestystä ei joko voida tai haluta näyttää. Tutkimuksen mukaan sukupuolisensitiivisellä taidekasvatuksella on väliä, ja sukupuoleen tulisi suhtautua moninaisena. Kulttuuriset asenteet ja sosiaaliset tekijät rajoittavat lasten ja nuorten mahdollisuuksia rakentaa vapaasti omaa identiteettiään ilman sukupuoleen sidottuja ennako-odotuksia. (Kuoppamäki 2015.)

Artikkelissa *ArtsEqualin tutkijaesittelyssä Anna Kuoppamäki* (2017) Kuoppamäki kertoo, että musiikkiopistoissa taidemusiikkia harrastavat opiskelijat ovat noin 70 prosenttisesti tyttöjä, kun taas esimerkiksi nuorisotyön tarjoamassa bänditoiminnassa suurin osa on poikia. Hänen tutkimuksensa mukaan musiikin genret ovat edelleen sukupuolittuneita ja esimerkiksi populaarimusiikissa istuu sitkeästi ”tytöt laulavat ja pojat soittavat” -asetelma. Kuoppamäen mukaan taidekasvatuksen saavutettavuus on haaste musiikissa, ja tämän kulttuurisen ja sosiaalisen saavutettavuuden näkökulmasta olisi tärkeää haastaa näitä sukupuoleen sidottuja stereotyyppisiä käsityksiä sekä julkisessa keskustelussa että musiikinopetuksen eri ympäristöissä. (ArtsEqual 2018.)

2.2.1 Yhteisöllinen vaikuttaminen

Tässä kappaleessa tarkastelen yhdenvertaisen kulttuurin haasteita sekä toteutumista eri kampanjoiden pohjalta. Keychange-kampanjan tarkoitus on puuttua festivaaliorganisaatioiden miesvoittoiseen sukupuolijakaumaan, kun taas #MeToo – ja Time’s Up -kampanjat taistelevat seksuaalista häirintää vastaan.

Keychange initiative on kansainvälinen hanke tasa-arvoisemman musiikkialan rakentamiseksi. Aloitteen päätavoite on saada festivaaleja saavuttamaan 50:50 sukupuolijakauman vuoteen 2022 mennessä. Keychange-hanketta johtaa PRS Foundation, Britannian suurin musiikkia tukeva säätiö. Hanke on tuettu Euroopan Unionin Creative Europe -ohjelman avulla. Tasa-arvotavoitteen takana on nyt yhteensä 45 festivaalia Euroopasta

ja Pohjois-Amerikasta, kuten Way Out West Ruotsista, Viron Tallinn Music Week ja Britannian The Great Escape. Toistaiseksi julkistettujen festivaalien joukossa ei ole yhtään suomalaista tapahtumaa. (Keychange 2018.)

#MeToo on someilmiöksi levinnyt liike, jossa naisia kehoitettiin jakamaan kokemuksiaan seksuaalisesta häirinnästä tunnisteella *#metoo*. Kampanjaan osallistui Twitterissä yli puoli miljoonaa ja Facebookissa yli 4,7 miljoonaa ihmistä (Vagianos 2017). Erityisen paljon keskustelua kampanja on herättänyt taide- ja kulttuurialalla. Vaasan yliopiston tutkijan Nina Koivusen mukaan tämä johtuu taidealan toimintakulttuurista, jossa johtajilla on suurempi valta-asema suhteessa alaisiinsa kuin yleensä: ”taidealalla yksi ohjaaja, tuottaja tai johtaja voi määrätä henkilön koko tulevaisuuden. Etenkin näin pienessä maassa.” (Dahlbom 2018). Suomalaisista naisartistiteista kampanjaan osallistuivat mm. Paula Vesala ja Chisu.

Time’s Up on Yhdysvalloissa vuoden 2018 alussa alkunsa saanut kampanja työpaikkojen seksuaalista häirintää vastaan. Kampanjan avaukseksi laaditun avoimen kirjeen takana oli yli 300 näyttelijää, käsikirjoittajaa ja ohjaajaa. *Time’s Up* ei ole kuitenkaan tarkoitettu ainoastaan viihdealalla työskenteleville ihmisille, vaan kaikille seksuaalisesta häirinnästä kärsineille. Kampanjassa on perustettu myös rahasto, josta voi saada avustusta oikeustoimista johtuviin kustannuksiin ne, joilla ei ole itse varaa puolustautua häirintää vastaan. Rahasto on kerännyt toistaiseksi yli 20 miljoonaa dollaria sekä yli 200 vapaaehtoista asianajajaa. (*Time’s Up* 2018.)

2.2.2 Kulttuuripoliittinen vaikuttaminen

Ymmärtääkseni tasa-arvokysymyksiä kulttuurialalla ja sen rakenteissa paremmin, olen tutkinut yhdenvertaisen kulttuurin toteutumista valtion kulttuuripoliittikan strategian pohjalta. Kulttuuripoliittikka kattaa muun muassa taiteen tekemisen ja edistämisen, kirjastot, luovan talouden, kulttuuriperinnön, museot, teatterit, ja orkesterit. Klubit ovat tärkeä osa – etenkin nuoren ikäryhmän – kulttuurillisia kokemuksia ja osallisuutta. Jotta voidaan tutkia klubitoiminnan selkeitä epäkohtia tasa-arvon kannalta, on hyödyllistä ottaa selvää kuinka yhdenvertaisuutta edistetään maanlaajuisen kulttuuripoliittikan strategian pohjalta. Opetus- ja kulttuuriministeriön kulttuuripoliittikan strategia antaa suuntaviivat ministeriön kehittämis- ja ohjaustyölle. Strategian avulla ministeriö jäsentää omia tavoitteitaan

ja toimenpiteitään muun muassa budjettia valmisteltaessa tai valtionrahoitusta suunnatessa. Kulttuuripolitiikan tehtävät ja tavoitteet liittyvät luovuuden, moninaisuuden ja osallisuuden edistämiseen yhteiskunnassa. (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2017.) Opetusministeriö julkaisi vuonna 2009 kulttuuripolitiikan strategian vuodelle 2020. Valtion kulttuuripolitiikan tavoitteiksi strategiassa listattiin “luovuuden, moninaisuuden ja osallisuuden edistäminen”. Tätä tahtotilaa toteutettaisiin muun muassa edistämällä “kulttuurin tasa-arvoista ja monipuolista saatavuutta, saavutettavuutta ja käyttöä”. Yhtenä tavoitteena on siis nimenomaan sukupuolten välisen tasa-arvon mahdollistaminen taide- ja kulttuuripalvelujen saatavuudessa ja saavutettavuudessa. (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2009, 34.)

Päivityksessä, vuonna 2017 julkaistussa *Kulttuuripolitiikan strategia 2025* julkaisussa ministeriö määrittelee strategiset tavoitteet kulttuuripolitiikan pitemmän aikavälin kehittämiseksi, ottaen huomioon nykyisen hallituksen ohjelman. Voimakkain kritiikki aiemmasta strategiasta koski sitä, että strategialuonnoksessa osaamisen, koulutuksen ja tutkimuksen näkökulmia ei oltu integroitu riittävän vahvasti kulttuuripolitiikan kehyksiin. Osallisuus kulttuuriin on lisääntynyt ja eri väestöryhmien erot osallistumisessa ovat kaventuneet. Kulttuurin infrastruktuuri on Suomessa vahva ja vallitsee konsensus siitä, että julkisen vallan tulee rahoittaa ja tukea kulttuuria. Myös sosiaalisen ja alueellisen tasa-arvon tavoite on laajasti jaettu. Kulttuuripolitiikan strategiaa on työstetty jatkovalmistelussa siten, että se ottaa paremmin huomioon kulttuurialojen opetuksen ja tutkimuksen merkityksen. Kulttuurin toimijakenttä on monipuolistunut monitaiteisuuden ja digitalisaation myötä, mutta samalla kulttuuripalvelujen tasa-arvoinen saatavuus on heikentynyt kuntien välisten erojen kasvettua. Taiteen ja kulttuurin saavutettavuuden kärkihankkeessa vuosina 2016–2018 lisätään koulupäivinä tapahtuvaa harrastustoimintaa sekä taiteen perusopetuksen järjestäjien matalan kynnyksen toimintaa koulujen ja varhaiskasvatuksen tiloissa. Tavoitteisiin kuuluu saavutettavuuden, esteettömyyden ja tasa-arvon toteutuminen taide- ja kulttuuritoiminnoissa. (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2017.)

3 Työn tilaaja - musiikkialan edunvalvontajärjestö LiveFIN

LiveFIN ry on Suomen musiikkitapahtumien etujärjestö, joka ajaa musiikkitapahtumien ja niiden järjestäjien etuja. Järjestö syntyi vuosien 2017 – 2018 taitteessa ja sen toimintaa sekä työn linjaa pohdittiin Musiikki & Media 2017 -konferenssissa muodostetun ohjausryhmän toimesta. Mukana jäsenistössä on tapahtumapaikkoja, festivaaleja, keikka- ja konserttijärjestäjiä sekä muita keskeisiä live-musiikkisektorin toimijoita. LiveFIN ry toimii myös verkostona ja ottaa toiminnassaan huomioon sektoreiden välisen yhteistyön sekä lisää sektoreiden sisäistä tiedonjakamista. Yhdistyksen visio on ”vahva, elinvoimainen ja värikäs elävän musiikin ala, jonka toimintaedellytykset mahdollistavat erilaisten toimijoiden selviytymisen”. (LiveFIN 2018.)

LiveFIN ry:n tehtävä on luoda valtakunnallinen alan toimijoiden verkosto, lisätä alan sisäistä keskustelua, sekä tutustuttaa toimijoita toinen toisiinsa sekä kotimaisella että kansainvälisellä kentällä. LiveFIN ry tiedottaa ja viestii alalle ja alalta, sekä kerää erilaisia tilastoja ja tietoa alasta. Tarkoituksena on valvoa alan toimijoiden etuja, vaikuttaa päätäjiin ja suunnittelutoimikuntiin, sekä kehittää alaa ja toimintamalleja. Voidakseen toteuttaa kaiken tämän, yhdistys kerää tällä hetkellä tietoa alan tämän hetkisestä tilanteesta ja hioo pitkäaikaista visiotaan kuntoon. Kevään 2018 aikana yhdistys keskustelee ja sitä kautta viilaa toiminnan linjauksia, ja kevään ja syksyn aikana tavoitteena on tehdä aktiivista jäsenhankintaa ja nelinkertaistaa vuoden loppuun mennessä jäsenten määrä alkuperäisestä. Yhdistyksen tavoitteena on tunnistaa tämän hetken haasteet ja kehityskohdat, jotta yhdistyksen toiminta palvelisi jäseniä parhaalla mahdollisella tavalla tulevaisuudessa. Tämän kaiken lisäksi LiveFIN ry järjestää tapaamisia ja koulutusta, tuo alaa mukaan kulttuuripoliittiseen keskusteluun ja luo alalle paremmat toimintaedellytykset. (LiveFIN 2018.)

LiveFIN ry kokoaa yhteen elävän populaarimusiikkialan toimijat: festivaalit, tapahtumapaikat, ja musiikkitapahtumajärjestäjät. LiveFIN ry:n jäsenet ovat osa Euroopan laajuista verkostoa, kattojärjestö Live DMA:ta. Live DMA edustaa livekentän asioita, kerää tietoa ja kehittää alaa niin Euroopan laajuisesti kuin maakohtaisesti. LiveFIN ry:n toiminnan perustana on, että se palvelee jäsenten tarpeita. Edunvalvonnallisen toiminnan lisäksi yhdistys pyrkii tekemään yhteistyötä ja neuvottelemaan jäseniään hyödyttäviä etuisuuksia, joita voivat olla mm. alennukset, näkyvyys, ja kimpjadiilit. Jäseniä on tällä hetkellä 44, muun muassa festivaaleja (Ruisrock, Ilosaarirock), tapahtumatiloja (Korjaamo, Tavastia) ja jäsenoimistoja (SOA). (LiveFIN 2018.)

4 Tutkimuskysymykset ja tutkimuksellisen kehittämistyön menetelmät

Tämän opinnäytetyön tavoite on tunnistaa sukupuolittuneen työelämän haasteet ja kehityskohdat musiikkiklubien toiminnassa. Tutkimuksessani etsin vastausta kysymykseen: Minkälaiset sukupuoliroolit hallitsevat Suomen klubikulttuuria? Kysymyksen avulla selvitän, onko sukupuolella väliä tapahtumatuotannon alalla, minkälaista kehitystä mahdollisesti kaivataan sekä kuinka tekijät kokevat sukupuoliroolit. Apuna tutkimuksessa ovat kysymykset kuten: Minkälainen on suomalaisten musiikkiklubien sukupuolijakauma? Kenelle tapahtumia tehdään? Käytetäänkö tasa-arvoista/naisvoittoista lineupia (esiintyjäkaartia) markkinointikeinona? Millä tavoilla? Millä tavalla sukupuoliroolit vaikuttavat kuluttajakäyttäytymiseen/-kokemukseen? Minkälainen on esiintyjien ja asiakkaiden koettu viihtyvyys ja turvallisuus?

Tutkimuksellisen kehittämistyön menetelmiksi olen valinnut dokumenttianalyysin, haastattelun, kyselyn sekä workshopin. Dokumenttianalyysin tarkoituksena oli selvittää eri klubien sukupuolijakaumaa, haastattelujen tavoitteena tutkia tapahtumajärjestäjien ja alan toimijoiden omia kokemuksia sukupuolirooleista, kyselyn tavoitteena kartoittaa asiakkaiden näkökulmia ja kokemuksia, ja workshopin tavoitteena oli keksiä konkreettisia ratkaisuja näihin ongelmiin.

4.1 Dokumenttianalyysi

Dokumenttianalyysi on menetelmä, jossa pyritään tekemään päätelmiä kirjalliseen muotoon saatetusta verbaalisesta, symbolisesta tai kommunikatiivisesta aineistosta. Dokumentteihin voidaan lukea kaikki tutkittavasta ilmiöstä kirjoitettu, puhuttu tai kuvattu materiaali, jopa esineistö. Dokumenttianalyysin vahvuus on sen herkkyyks asiayhteydelle, eli se, millaisena kehittämisen kohteena oleva ilmiö esiintyy luonnollisessa ympäristössä. Sen avulla voidaan myös tutkia aineistoja, joita ei ole alun perin tarkoitettu tutkittavaksi. (Ojasalo ym. 2014, 136.)

Työelämässä tuotetut dokumentit sisältävät usein käyttökelpoista tietoa kehittämisen kohteesta. Näihin dokumentteihin kuuluvat esimerkiksi muistiot, raportit, tiedotteet, käsikirjat, budjetit, tilastot ja www-sivut. Dokumenttianalyysin avulla saadaan lisänäkökulmia

kehitettävään asiaan, ja sitä käytetään yhdistettynä muihin tiedonkeruumenetelmiin. Dokumenttianalyyseissä kannattaa olla kriittinen, ja miettiä huolellisesti mihin tarkoitukseen mikin dokumentti on tuotettu. (Ojasalo ym. 2014, 136.)

Tässä opinnäytetyössä olen käyttänyt sisällönanalyysejä eri klubien www-sivuilta saadun tiedon pohjalta. Olen tutkinut sekä klubien että kulttuurituotannon koulutuksen sukupuolijakaumaa, ja analyysistä tuotettu aineisto on muutettu numeromuotoon. Tämä dokumenttianalyysi perustuu klubien osalta kuukauden otantaan *lineupin* eli esiintyjäkaartin sukupuolijakaumasta, ja kulttuurituotannon osalta noin 10 vuoden otantaan valmisteista tapahtumatuottajista.

4.2 Haastattelut

Haastattelu on yleinen tiedonkeruumenetelmä sekä tutkimus- että kehittämistyössä. Haastattelu sopii moniin eri kehittämistehtäviin, ja sillä saadaan nopeasti kerättyä syvälistäkin tietoa. Erityisen hyvä menetelmä haastattelu on, kun halutaan korostaa yksilöllä tutkimustilanteen subjektina. Sen avulla yksilön, on mahdollista tuoda esiin itseään koskevia asioita vapaasti. Aidoissa toimintaympäristöissä tehtävät haastattelut antavat syvällisen kuvan haastateltavan todellisista ajatuksista. (Ojasalo ym. 2014, 106.)

Valitsin menetelmäkseni puolistrukturoidun haastattelun, mikä tarkoittaa sitä, että kysymykset ovat luotu jo etukäteen, mutta haastattelutilanteessa niiden järjestys voi vaihdella tilanteen vaatiessa. Täten haastattelussa pyritään joustamaan tilanteen mukaan. (Ojasalo ym. 2014, 106). Haastattelut litteroitiin ja tämän jälkeen tuloksia analysoitiin.

Haastateltavikseni pyysin tapahtuma-/klubijärjestäjiä ja esiintyjä. Saadakseni mahdollisimman kattavan kuvan siitä, kuinka tekijät itse kokevat musiikkialan sukupuolittuneisuuden, pyysin haastateltavakseni sekä mies- että naispuolisia henkilöitä. Osalla haastateltavista oli kokemusta sekä järjestävän tahon että esiintyjän rooleista. Haastateltavien valintaan vaikutti sekä henkilön relevanttius suomalaisen klubikulttuurin saralla että syventyminen tasa-arvon aihepiiriin kulttuurialalla.

4.3 Kysely

Kysely on yksi kehittämistyön menetelmistä. Kyselytutkimuksella pyritään selvittämään todellisuudessa vallitsevia olosuhteita kuvaamalla tiettyä joukkoa tiettyjen muuttujien osalta. Se sopii esimerkiksi lähtötilanteiden selvittämiseen, tai käänteisesti loppuvaiheessa saavutettujen tulosten arviointiin. Kyselyssä kysyttävät asiat pysyvät samana ja ne kysytään samalla tavalla isolta joukolta. (Ojasalo ym. 2009, 41.)

Etuna kyselyssä on, että menetelmällä voidaan saada kerättyä laaja tutkimusaineisto hyvinkin lyhyessä ajassa. Kysely tehdään yleensä paperisella tai sähköisellä lomakkeella. Sen voi tehdä myös puhelimitse, missä tapauksessa haastattelija täyttää lomakkeen. Kyselyssä on tärkeää suunnitella, mitä tietoa tarvitaan. (Ojasalo ym. 2009, 108.)

Tein kyselyn lomakkeella, jonka jaoin Facebookissa omalla sivullani. Kyselyä jaettiin myös eteenpäin ihmisille, jotka ovat erityisen aktiivisia klubikävijöitä. Jätin pois johdattelevat termit kuten ”sukupuoliroolit” tai ”naisten asema” otsikosta ja selostustekstistä pois, jotta kysely ei johdattelisi vastaamaan tietyllä tavalla. Kirjoitin kyselyn käsittelevän klubikäyttäytymistä yleensä ja kerroin sen olevan suunnattu kaikille musiikkiklubien kävijöille. Kysymyksiin kuului sekä monivalintakysymyksiä eri vastausvaihtoehdoilla että avoimia kysymyksiä, riippuen siitä, haettiin kysymyksellä henkilökohtaisia kokemuksia vai yleisiä tilastoja.

4.4 Workshop

Workshop eli työpaja on yhteisöllinen ideointimenetelmä. Workshop sopii kehittämishankkeisiin, joissa kehitetään jotain uutta ja jossa tarvitaan luovuutta. Ilman kykyä innovoida kehittäminen heikkenee. Luovuuden lisäämiseksi tarvitaan kykyä ja uskallusta katsoa asioita uudella tavalla. Yhteisöllisen ideointimenetelmän avulla on mahdollista tuottaa uusia näkökulmia, ideoita ja ratkaisuja kehittämishankkeisiin. (Ojasalo ym. 2014, 158.)

Uuden keksimisen kannalta ryhmätyöskentelyllä ja verkostoitumisella on tärkeä merkitys. Innovaatioiden tuottamiselle on olennaista vuorovaikutteinen johtamistapa, sekä aaltoileva ja kiertävä prosessi. Tämä tarkoittaa sitä, että toisinaan uusia ideoita ja ajatuksia

syntyy vuolaasti, ja välillä ei synny mitään uutta. Luovien ratkaisujen synnyttämisen näkökulmasta on tärkeää tiedostaa ja hyväksyä, että määrä synnyttää laatua. (Ojasalo ym. 2009, 158.)

Tässä tutkimuksessa olen hyödyntänyt ideointityöpajaa, joka on yksi niin sanotun luovan ongelmaratkaisun standardimenetelmistä, jolla tuotetaan ideoita yleensä noin 6–12 henkilön ryhmissä vetäjän johdolla. Ideointityöpajalla haetaan uusia lähestymistapoja tai ratkaisua johonkin ongelmaan. Tässä tutkimuksessa aineistona käytetty yhdenvertaisuustyöpaja oli työn tilaaja LiveFIN ry:n järjestämä, ja se järjestettiin Music Finlandin toimistolla 5.4.2018. Ideointityöpajan avulla haettiin konkreettisia toimia ja niiden toteuttamistapoja tapahtumatuotannon yhdenvertaisuuden takaamiseksi. Työpajaan osallistui tapahtumatekijöitä kulttuurin eri kentiltä.

5 Tutkimuksen tulokset

Tässä luvussa esittelen tutkimuksen tulokset, jotka selvisivät tutkimuksellisen kehittämistyön menetelmien avulla. Ensiksi esittelen tulokset kahdesta eri dokumenttianalyysistä, joista ensimmäisessä selvitin eri klubien ja toisessa kulttuurituotannon koulutusohjelmien sukupuolijakaumaa. Tämän jälkeen esittelen tapahtuma-alan ammattilaisten haastattelut, klubikävijöiden asiakaskyselyn sekä lopuksi LiveFIN ry:n yhdenvertaisuustyöpajan tulokset.

5.1 Dokumenttianalyysi klubien ja kulttuurituottajien sukupuolijakaumasta

Käytin yhtenä tutkimusmenetelmänä dokumenttianalyysiä, sillä se antaa realistisen ja puolueettoman kuvan klubien toiminnasta. Dokumenttianalyysin avulla sain myös selvitettyä valmistuneiden kulttuurituottajien aidon sukupuolijakauman.

Ensiksi selvitin, minkälainen sukupuolijakauma hallitsee Suomen musiikkiklubeja. Dokumenttianalyysissä keskityin klubeille palkattuihin dj- ja live-esiintyjiin. Valitsin analyysini pääkohteeksi Helsingin, sillä pääkaupunkina Helsinki on myös Suomen johtava klubikulttuurin keskus. Turun ja Jyväskylän otin mukaan havainnointiin vertailukohteiksi. Sekä Turulla että Jyväskylällä on vahva leima kulttuurikaupunkeina, joissa järjestetään varsinkin musiikkiin painottuneita tapahtumia (mm. Ruisrock, Turku Modern, Jyrock, Jyväskylän Kesä).

Saadakseni mahdollisimman kattavan kuvan sukupuolijakaumasta valitsin analysoitavaksi kohteiksi toisistaan mahdollisimman eroavat klubit. Valitsin Helsingistä livemusiikkiin keskittyvän Tavastia-klubin, sekä kaksi eri genren elektronisen musiikin klubia Kai-kun ja Capitalin, joissa on myös satunnaisesti live-esityksiä. Kartoitin jokaisen edellämainitun klubin esiintyjälistan nettisivuilla ilmoitettujen tapahtumien/keikkojen pohjalta. Listasin kultakin tapahtumapaikalta jokaisen artistin/bändin/dj:n, joka on esiintynyt klubilla yhden kuukauden aikana (huhtikuu 2018) (ks. liite 1. *Klubien lineup huhtikuun aikana*). Listauksen jälkeen jaottelin esiintyjät sukupuolen mukaan, ja laskin prosentuaalisen sukupuolijakauman. Mukana oli myös transartisteja, ja heidät listasin sen mukaan, miten he itse määrittelevät sukupuolensa.

Samankaltaisen dokumenttianalyysin tein myös valmistuneiden kulttuurituottajien sukupuolijakaumasta. Aluksi listasin kaikki kulttuurituotannon tutkinto-ohjelmaa tarjoavat koulut Suomessa. Näitä ovat Metropolia, Humak, Seinäjoen AMK sekä Yrkehögskola Novia (Arcada). Tämän jälkeen tein taulukon valmistuneista kulttuurituottajista neljän vuoden välein, vuodesta 2006 vuoteen 2017. Tilastot sain selville Opetushallituksen tilastopalvelun Vipusen avulla. Lopuksi jaoin heidät sukupuolen mukaan naisiin ja miehiin, ja lasin kunkin vuoden sukupuolijakauman jokaisesta oppilaitoksesta.

5.1.1 Klubien sukupuolittuneisuus

Konemusiikkiin keskittyvä **Kaiku** avattiin Helsingin Sörnäisiin, Kaikukadulle vuonna 2013 entisen Nokia Factoryn tiloihin. Klubia pyörittävät samassa kompleksissa sijaitsevien Kuudennen linjan ja Siltasen omistajat Toni Rantanen ja Tim Uskali sekä Lauri Soini.

Kaiku-yökerho keskittyy lähinnä house- ja teknomusiikkiin. Kaikun toiminta perustuu perinteisiin klubi-iltoihin, mutta siellä järjestään myös live-esiintymisiä. Paikka on nostettu Euroopan ja jopa maailman parhaiden klubien joukkoon mediassa, esimerkiksi The Guardian -lehdessä. (Coldwell 2014.)

Klubin nettisivuilla opastetaan kunnioittavaan käytökseen, kerrotaan nollatoleranssista ahdistelua kohtaan, ja neuvotaan kertomaan henkilökunnalle kaikesta häirinnästä. Kävijöitä kannustetaan ilmaisemaan vapaasti itseään, mutta valokuvien ottamien salamavalon kanssa on kiellettyä. (Kaiku 2018.) Taulukkoon 1 on koottu Kaikun esiintyjien sukupuolijakauma huhtikuussa 2018.

Taulukko 1. Kaikun esiintyjien sukupuolijakauma huhtikuussa 2018

KAIKU					
DJ:t	45		LIVET	10	
naiset	12	27 %	naiset	3	30 %
miehet	33	73 %	miehet	7	70 %

Dokumenttianalyysissä selvisi, että kuukauden aikana Kaikussa esiintyi yhteensä 44 dj:tä, ja 8 live-esiintyjää. Dj:stä naisia oli 27 % kun taas live-esiintyjistä 30 %. Naispuolisista dj:istä kolme esiintyi klubilla kahdesti kuukauden aikana, miespuolisista neljä esiintyi kahdesti ja kaksi dj:tä jopa kolme kertaa. Tässä sukupuolijakaumassa jokainen dj ja artisti on kuitenkin laskettu mukaan vain kerran. Numerot perustuvat Kaikun itse ilmoittamaan lineupiin dokumenttianalyysin hetkellä (24.4.2018).

Vuonna 1970 auennut **Tavastia** on yksi Euroopan vanhimmista yhä toimivista rock-klubeista. Se sijaitsee Helsingin Kampissa Urho Kekkosen kadulla, ja yhteydessä toimivat myös pienempi klubi Semifinal ja ravintola Ilves. Toimintaa harjoittaa Helsingin Rock & Roll Oy, jonka toimitusjohtaja on Juhani Merimaa. Tavastian toiminnan keskiössä ovat live-esitykset, mutta joka lauantai klubilla järjestetään myös Tavastian Lauantaidisko, eli ”dj-vetoiset pop/rock/indie-tanssit”. (Tavastia 2018.)

Kuten Kaikunkin, myös Tavastian nettisivuilla kerrotaan valokuvauksen salamavalon kanssa olevan kiellettyä. Klubille on esteetön pääsy, ja pyörätuolillisten avustajat pääsevät ilmaiseksi sisään. Sen sijaan ahdistelusta, yhdenvertaisuudesta tai muista arvoista ei nettisivuilla ole mainintaa. Taulukkoon 2 on koottu Tavastian esiintyjien sukupuolijakauma huhtikuussa 2018.

Taulukko 2. Tavastian esiintyjien sukupuolijakauma huhtikuussa 2018

TAVASTIA					
DJ:t	10		LIVET	24	
naiset	2	20 %	naiset	4	17 %
miehet	8	80 %	miehet	20	83 %

Dokumenttianalyysissä selvisi, että kuukauden aikana Tavastialla esiintyi yhteensä 10 dj:tä, ja 24 live-esiintyjää. Dj:stä naisia oli 20% ja live-esiintyjistä 17%. Molemmat naispuoliset dj:t esiintyivät Tavastialla kerran kuukauden aikana, miehistä yksi kahdesti, yksi kolmesti, yksi neljästi ja loput kerran. Numerot perustuvat dokumenttianalyysin hetkellä (24.4.2018) ilmoitettuun lineupiin.

Capital sijaitsee Fredrikinkadulla Helsingissä. Klubi koostuu kahdesta eri osastosta, joista toinen on painottunut rap & hiphop-musiikkiin, ja toinen ”tämän päivän hitteihin”, hiphopiin, houseen sekä EDM-musiikkiin. Capital on osa vuonna 2011 perustettua Night People Group -yritystä, johon kuuluu 14 ravintolaa ympäri Suomea. Helsingissä ravintolaketjuun kuuluvat myös Apollo, Baarikärpänen, Bar Bäckäri, Kaivohuone, Maxine, sekä Wallis Karaoke Bar. Yrityksen ravintoloissa vierailee vuosittain reilu miljoona ihmistä. (Night People Group 2018.)

Klubin nettisivuilla ei mainita klubin säännöistä, arvoista tai toimintatavoista muuten kuin seuraavalla tavalla: ”Suomalaiseen makuun suunnitellun yökerhon ideana on tarjota asiakkailleen helposti lähestyttävä ja laadukas asiakaskokemus.” (Club Capital 2018.)

Capital ilmoitti netti- ja Facebook-sivuillaan kuukauden aikana yhteensä vain 7 tapahtumaa. Näihin kuuluivat joka perjantaina järjestettävä Barcode-klubi, ja erikoisillat kuten vappuaatto. ”Tavallisten” iltojen tapahtumista ei ole minkäänlaista merkintää. Näistä seitsemästä tapahtumasta vain kolmessa oli kerrottu illan esiintyjät. Tein sukupuolijakauman (ks. taulukko 3) niiden tietojen mukaan mitkä sain selville. Naisdj:itä oli kuukauden aikana yksi, miehiä taas kolme, joista yksi esiintyi kahteen kertaan. Naispuolisia live-esiintyjä ei ollut yhtäkään ja miehiä neljä.

Taulukko 3. Capitalin esiintyjien sukupuolijakauma huhtikuussa 2018

CAPITAL					
DJ:t	4		LIVET	4	
naiset	1	25 %	naiset	0	0 %
miehet	3	75 %	miehet	4	100 %

Koska Capital ei mainosta tapahtumiaan dj:illä eikä esiintyjillä, päätin että yleisö tulee sinne musiikkigenren takia. Tämän ilmiön havaitsin myös saman yrityksen muissa klubeissa kuten Apollossa ja Maxinessa, joiden lineupia yritin myös selvittää. EDM-, house- ja hiphop-painoteisilla, niin sanottua valtavirtamusiikkia soittavilla klubeilla dj:n rooli ei ole yhtä merkittävä kuin ehkä Kaikussa tai Tavastialla.

Gong on Turussa Humalistonkadulla sijaitseva liveklubi, joka avattiin vuonna 2016 entisen Klubin tiloihin. Gong tarjoaa omien sanojensa mukaan ”monipuolisia live-elämyksiä”. Klubin alakerrassa toimii irlantilaishenkiseen tyyliin kaksikerroksinen seurustelu- ja ravintolamiljöönä nimeltä Toby & Fellas. (Gong 2018.)

Kuten Tavastiallakin pyörätuolillisten avustajat pääsevät ilmaiseksi sisään. Omaan käyttöön valokuvaaminen on sallittua, ellei artisti toisin neuvo. Kuvaamiseen mediaan ammattivälineillä tarvitsee erikseen luvan. Ahdistelusta, yhdenvertaisuudesta tai muista arvoista ei nettisivuilla ole mainintaa. Gong keskittyy Tavastian tapaan live-esiintyjiin, ja niitä oli kuukauden aikana yhteensä 23, joista vain 2 oli naisia (ks. taulukko 4). Ainoastaan muutamissa tapahtumissa illan dj oli mainittu erikseen, ja heistä kaikki olivat miehiä.

Taulukko 4. Gongin esiintyjien sukupuolijakauma huhtikuussa 2018

GONG					
DJ:t	3		LIVET	23	
naiset	0	0 %	naiset	2	9 %
miehet	3	100 %	miehet	21	91 %

Jyväskylän Kauppakadulla sijaitseva **Bar Bra²** on yökerho, joka koostuu kolmesta osastosta ja kolmesta musiikkimaailmasta. Bar Brassassa järjestetään sekä live-keikkoja että perinteisiä klubi-iltoja. Bar Bran musiikki on keskittynyt rytmimusiikkiin, ”päivän hitteihin ja uutuuksiin”. (Bar Bra 2018.)

Yökerhon toimintapoja, arvoja tai sääntöjä ei nettisivuilla mainita. Valokuvausta ei myöskään kielletä. Sen sijaan yökerhoa luonnehditaan näin: ”Bra² on rento ja rohkea, sopivasti seksikäs ja kujeileva. Se tulee iholle, herättää tunteita ja luo tarinoita. Illan ja yön aikana tapahtuu yllättäviä asioita.” (Bar Bra 2018.) Taulukkoon 5 on koottu Bar Bran esiintyjien sukupuolijakauma huhtikuussa 2018.

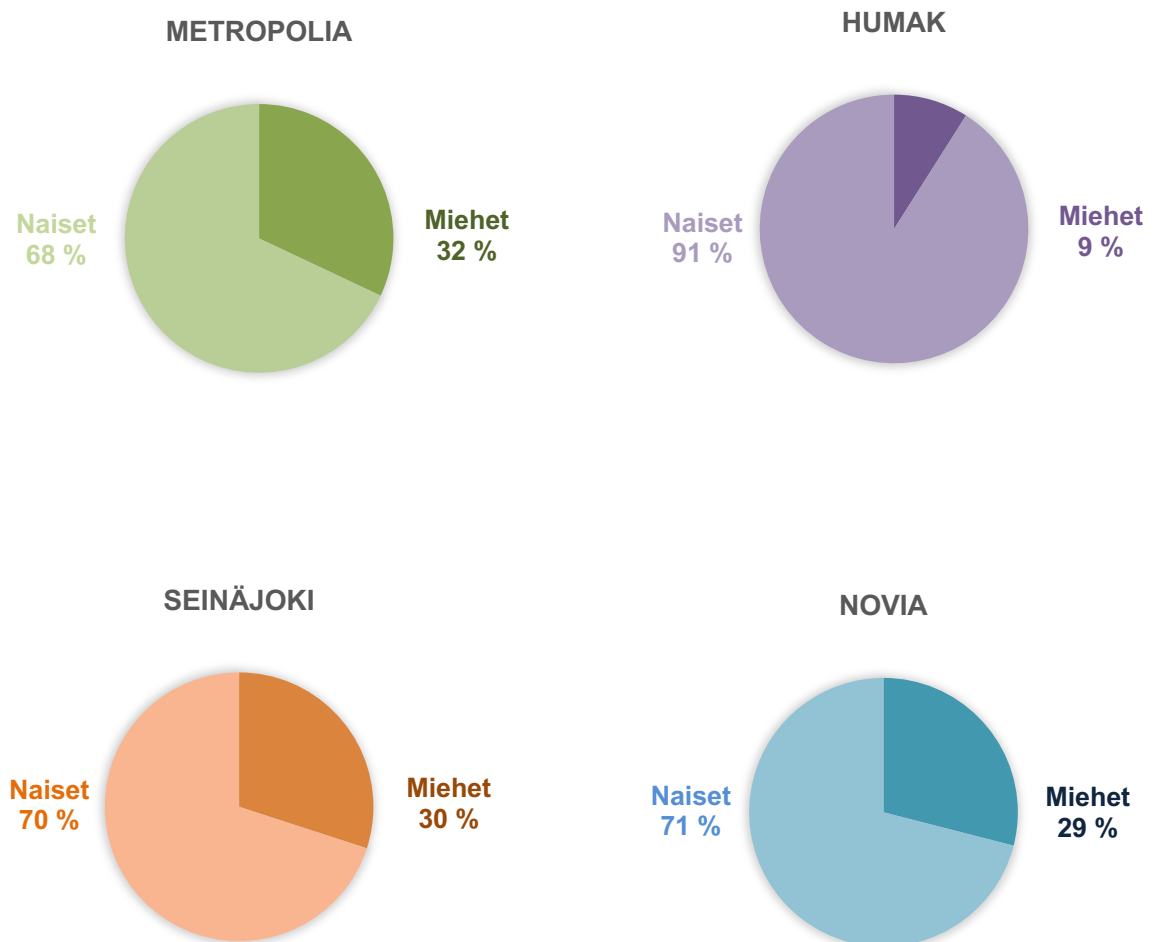
Taulukko 5. Bar Bran sukupuolijakauma huhtikuussa 2018

BAR BRA					
DJ:t	7		LIVET	8	
naiset	1	14 %	naiset	3	38 %
miehet	6	86 %	miehet	5	63 %

5.1.2 Kulttuurituotannon koulutuksen sukupuolittuneisuus

Kulttuurituottaja on kulttuurihankkeiden ja elämysten mahdollistaja. Kulttuurituottaja organisoii ja johtaa tuotannollista toimintaa, vastaa siitä, että kulttuuritapahtuma tai -palvelu suunnitellaan hyvin ja toteutetaan realistisesti. Tuottajan tehtävä on myös varmistaa, että tapahtuma tavoittaa asiakkaansa sekä saavuttaa taiteelliset päämääränsä. (Metropolia 2018.)

Kulttuurituottajat päätyvät usein myös usein klubien ja muiden musiikkitapahtumien järjestäjiksi, minkä takia halusin tutkia kulttuurituotannosta valmistuvien opiskelijoiden sukupuolijakaumaa. Kulttuurialan työpaikat ovat suurimmaksi osaksi miesten hallussa, mutta dokumenttianalyyysistä selvisi, että valmistuneista tuottajista yleensä noin 80% on naisia (Opetushallinnon tilastopalvelu Vipunen 2018). Tämä on ristiriidassa työelämän sukupuolijakaumaa nähden. Kuvioon 4 on koottu vuonna 2017 kulttuurituotannon tutkimuksen suorittaneiden henkilöiden sukupuolijakauma.

Kuvio 4. Kulttuurituotannon tutkimuksen suorittaneiden sukupuolijakauma vuonna 2017

Yllä olevat kaaviot havainnollistavat valmistuneiden kulttuurituottajien sukupuolijakaumaa vuonna 2017. Kulttuurituotannon tutkinto-ohjelmaa tarjoavat Metropolian Ammattikorkeakoulu, Humanistinen ammattikorkeakoulu (HUMAK), Seinäjoen ammattikorkeakoulu sekä ruotsinkielinen Yrkehögskolan Novia (Arcada). Keräsin tilastoja vuodesta 2006 alkaen neljän vuoden välein, vuoteen 2017 saakka. Lähes joka vuosi sukupuolijakauma oli 20 % miehiä, 80 % naisia. Dokumenttianalyysissä selvisi, että ainoa kerta kun miehiä on valmistunut kulttuurituottajiksi enemmän kuin naisia oli vuonna 2010, jolloin 54 % Yrkehögskolan Novian valmistuneista oppilaista oli miehiä. Kolmeen ensimmäiseen tarkasteluvuoteen sisällytin myös Mikkelin Ammattikorkeakoulun, jossa viimeiset kulttuurituotannon opiskelijat aloittivat vuonna 2012 ennen tutkinnon lakkautusta. (Ks. liite 2 - *Kulttuurituotannon tutkinto-ohjelman sukupuolijakauma vuosina 2006, 2010, 2014 ja 2017.*)

Myös uusien, kouluun hyväksytyjen opiskelijoiden sukupuolijakauma oli sama: noin 25 % miehiä ja 75 % naisia. Tämä tarkoittaa siis sitä, että koulutuksen aloittanut nainen suorittaa tutkinnon tilastollisesti todennäköisemmin kuin tutkinnon aloittanut mies.

5.2 Tapahtumajärjestäjien haastattelut

Tutkimusta varten haastattelin neljää naista ja kahta miestä tapahtuma-alalta. Haastattelun tarkoitus oli kartoittaa sekä nais- että miespuolisten järjestäjien ja esiintyjien kokemuksia ja näkemyksiä Helsingin klubikulttuurista. Kysymykset käsittelivät naisiin ja miehiin kohdistuvia erilaisia odotuksia, klubikulttuurin miesvoittoisuutta ja epätasa-arvoa luovia mekanismeja kulttuurialalla. (Ks. liite 3 – *Haastattelukysymykset.*)

Haastatteluun osallistui LiveNationin agentti ja promoottori, sekä Menkkaklubi-kollektiivin dj **Annika Oksanen**, Mellow Yellow -kollektiivissa soittava dj ja rap-artisti **Rebekka Yeboah** (taiteilijanimi Yeboyah), D.R.E.A.M.-dj-duon ja radio-ohjelman toinen jäsen **Taika Mannila**, kulttuurituotannon opiskelija ja Kultabassokerhon ainoa naisjäsen **Laura Jons-son**, klubijärjestäjä/dj **Joni Lindroos**, sekä taiteilija ja klubijärjestäjä **Noah Kin**.

Haastatteluissa selvisi, että myös itse tekijät kokevat Helsingin klubikulttuurin olevan, ainakin rakenteissa, miesvoittoinen. Kaikki naispuoliset haastatteluun osallistuvat henkilöt ovat kokeneet ennakkoluuloja, vähättelyä sekä työttömyyttä työurallaan. He ovat tarttuneet ongelmaan ja alkaneet järjestää tapahtumia itse. ”Kun itse järjestää tapahtumia, voi

tilasta luoda mahdollisimman turvallisen ja vaikuttaa ilmapiiriin. Esiintyjänä asioihin ei pysty vaikuttamaan samalla tavalla”, Yeboah (2018) sanoo. Hänen, DJ Renazin ja Weke-san pyörittämä Mellow Yellow -klubi onkin nimenomaan naisten suosiossa ja he ovat saaneet kiitosta tapahtumissa vallitsevasta lämpimästä ja turvallisesta ilmapiiristä. (Yeboah 2018.)

Sekä Oksanen että Mannila kertoivat saavansa paljon inspiraatiota ruotsalaisista tekijöistä, sillä tasa-arvoasiat ovat naapurimaassa edenneet paljon nopeammin kuin Suomessa. Suomenruotsalainen Mannila ihaili ruotsalaista dj-duo Rebecca & Fionaa, ja halusi perustaa itse vastaavanlaisen duon Suomeen. Kotimaassa ei vielä tuohon aikaan naispuolisia dj:itä juuri ollut. Mannila aloitti dj-uransa Radio Helsingillä Wino 4ever -ohjelmassa, jonka hän perusti kaverinsa Malin Nyqvistin kanssa. Myöhemmin mukaan liittyi Mannilan vanha ystävä Lina Schiffer, jonka kanssa Mannila päätyi perustamaan D.R.E.A.M. -dj-duon vanhan ohjelman loputtua. Alkutaipaleen aikana Mannila ja Schiffer ottivat vastaan kaikki mahdolliset työt, soittivat erilaisia keikkoja ja oppivat paljon nopeasti. Myöhemmin itsevarmuutta keränneenä he löysivät oman soundinsa ja tajusivat, että he voivat soittaa vain haluamansa keikat, eikä kaikkia tarvitse miellyttää. ”Kaikki piti oppia kantapään kautta, koska kukaan ei ollut tehnyt aiemmin samaa kuin me – mikä on ollut myös ihan hyvä juttu. Ja nyt vihdoinkin meillä alkaa olla jo tilaa [Helsingin klubikulttuurissa]”. (Mannila 2018.)

D.R.E.A.M. on toiminut myös inspiraationa vuonna 2015 dj-uransa aloittaneelle Rebekka Yeboahille. Nähdessään D.R.E.A.M. -duon soittavan klubeilla Yeboah ymmärsi, että hänkin voisi soittaa musiikkia muuallakin kuin kotibileissä, ammattimaisesti ja palkallisena. Hänen mukaan representaatiolla on väliä: ”Minulle on tullut naisia keikalla sanomaan, että he eivät olleet edes tajunneet, että nainenkin voi soittaa levyjä” (Yeboah 2018). Hänelle on tärkeää, että voi itsekkin D.R.E.A.M.in tavoin toimia inspiraationa musiikista kiinnostuneille naisille. Yeboahin (2018) mukaan oma motivaatio, selektio ja kiinnostus musiikkia kohtaan on tärkeintä. Miksaustaitojen eivät tarvitse olla täydelliset.

Vaikka kiinnostusta ja motivaatiota soittamista kohtaan löytyisi, ei aloittaminen ole aina helppoa. Niin Oksanen, Mannila kuin Yeboah myöntävät, että musiikkialalle lähteminen vaatii – etenkin naispuoliselle tekijälle – paljon rohkeutta. Oksanen ja Mannila kiittelevät, että heidän ei ole tarvinnut käydä valtataisteluja yksin. Oksasen lisäksi Menkkaklubissa soittaa kaksi muuta naista, jotka käyttävät taiteilijanimiä Dj Döner ja Dj Coco Wylde. Ok-

sanen kertoo, että Menkkaklubi pyrkii ”hauskuuden ja hyvän meiningin” kautta edistämään tasa-arvoa klubikulttuurissa. Mannilalla taas on tekemisessä mukana Schiffer, jonka kanssa he toimivat vertaistukena toisilleen. Yhdessä he ovat uskaltaneet vaatia esimerkiksi parempaa palkkaa ja tasavertaisia oikeuksia miesten kanssa. ”Nykyään harvemmin kohtaa enää huonoa käytöstä, koska tietää jo, keiden kanssa kannattaa tehdä yhteistyötä ja keiden ei”, Mannila (2018) sanoo. Hänellä on myös kokemuksia siitä, että naiset eivät uskalla lähteä rohkeasti ”miesten alalle”, vaikka he olisivatkin aivan yhtä kiinnostuneita musiikista kuin miehetkin. Naispuolisia tekijöitä usein myös verrataan toisiinsa, ja heidät laitetaan helposti kilpailuasemaan. Mellow Yellow -klubin perustamisen jälkeen Mannila sai kommentteja siitä, että D.R.E.A.M.illa on nyt uusi kilpailija, vaikka todellisuudessa tilanne on aivan toinen. ”Me tuetaan toisiamme ja tehdään yhteistyötä - ei toisten menestys ole meiltä pois”. (Mannila 2018.)

Myös livepuoli koetaan ongelmallisena. Yeboah on aloitteleva rap-artisti, ja kokee genren erityisen maskuliinisenä. ”Nainen on rap-musiikissa perinteisesti seksiobjekti”, hän sanoo. Monet ovat myös puuttuneet hänen tekemiinsä, ja usein ehdotukset ovat olleet objektisoivia ja tulleet nimenomaan miehiltä (Yeboah 2018). Suomalaisen rap-musiikin erikoisohjelma Kultabassokerhon jäsen Laura Jonsson pitää myös suomalaista rap-alaa misogyyinisenä. Bassoradiossa toimivassa ohjelmassa on usein vieraana suomalaisia rap-artistejä, ja heidän suhtautumisensa naispuolista toimittajaa kohtaan on usein ennakkoluuloinen (Jonsson 2018). Jonssonin (2018) mielestä rap-musiikissa miesten ylivoima näkyy suoraan sanavalinnoissa ja käyttäytymisessä, kuten nimittelyssä ja vähätelyssä, kun taas muissa genreissä tämä saattaa näkyä bookkauksissa.

Jonsson halusi tuoda naispuolisia tekijöitä esiin Kultabassokerhon perinteisesti miesvoittoisissa klubi-illoissa ja järjesti yhteistyössä NiceRap -yhteisön kanssa Kultabassokerho x NiceRap -klubi-illan Helsingin Kuudennella Linjalla maaliskuussa 2018. Klubilla esiintyivät MON-SALA, Adikia ja DJ Yeboah. NiceRap on naisoletetuille suunnattu feministinen kollektiivi, jonka avulla jäsenet hakevat toisistaan vertaistukea, sopivat esimerkiksi kappaleiden miksauksesta tai masteroinnista, ja vaihtavat yleisesti mielipiteitä. Ilta oli kuitenkin kaikille sukupuolille suunnattu ja tapahtumassa oli esimerkiksi Open Mic -tilaisuus, mihin kuka vaan sai vapaasti osallistua. Reilu kymmenen vuotta rap-musiikkia tehnyt (ja sittemmin kokeellisempaan musiikkiin siirtynyt) Noah Kin (2018) kokee, että rap-musiikin misogynisyys voi johtua genren ”helppoudesta ja matalasta kynnyksestä”: ”Rapissa voit vaan sanoa miltä susta tuntuu, ja se voi olla niin tylyä ja rajua kun haluat.

Kaikki menee läpi. Stereotyyppisesti house- ja teknopuolella ihmiset ovat hieman tiedostavampia”. Kinin (2018) mukaan naisten pitää suoriutua ”miesten jutuissa”, kuten rap-musiikissa, vähintään yhtä hyvin kuin mies, vaikka naiset eivät saa samanlaista kannustusta kuin miehet. Jonsson (2018) on samaa mieltä siitä, että esimerkiksi ”huonot” miesdj:t pääsevät jopa helpommalla kuin hyvät nais-dj:t.

Mitkä ovat mekanismeja, jotka luovat epätasa-arvoa tapahtuma-alalla? Kyse on ehkä eri sukupolvien välisestä kuilusta. ”Etenkin ”vanhan kansan” tekijöiltä ja teknikoilta kuulee vähättelyä”, Oksanen sanoo (2018). Vaikka Oksanen on ollut tapahtumassa se henkilö, jonka kanssa puhutaan tekniikasta, törmää hän välillä ihmisiin, jotka haluavat puhua miespuolisen henkilön kanssa. Edelleen epäillään, että nainen ei voi tietää tekniikasta mitään (Oksanen 2018). ”Se raivostuttaa, kun sua luullaan vaan jonkun assistentiksi”, Oksanen (2018) myöntää. ”On myös ongelmallista, että naispuolisia ääni- ja valoteknikoja ei juuri ole. Miksi ajatellaan ettei nainen ole hyvä?”, Oksanen (2018) pohtii. Myös Mannila (2018) kokee, että olisi hyvä että tapahtumapaikalta löytyisi myös naispuolisia tekniikkoja. ”Oon aina tosi fiilikissä, jos paikalta löytyy nainen. Heiltä saa myös paljon mukavampaa kohtelua, sen sijaan että sun tekemistä aletaan tuomitsemaan ja analysoidaan” hän sanoo. ”Naisen täytyy olla heti täydellinen paketti, kun taas miehet voivat tulla keskeneräisenä ulos ilman, että joku on heti hengittämässä sun niskaan tai analysoidussa sun soittotekniikkaa”, Yeboah (2018) lisää. Aktiivisesti Helsingin klubeilla soittava dj ja muun muassa Dept.-klubeja järjestävä Joni Lindroos taas kokee, että uusia ja nousevia naistekijöitä kannustetaan, eikä ole juuri törmännyt naisten vähättelyyn. Hän toivoo, että erityisesti naiset lähtisivät rohkeammin alalle. ”Levyjen soittamiseen on miljoona eri tapaa. Voit olla huono miksaamaan, mutta silti ymmärrät peruslogiikan – hyvillä biisivalinnoilla pääsee pitkälle. Sinun ei tarvitse olla tekninen, levyjen soittaminen voi olla myös luova ilmaisutapa.”, Lindroos (2018) sanoo ”ja esimerkiksi Kristiina [Männikkö] ja Katerina [Andonov] ovat toimineet isoina roolimalleina klubikulttuurissa”, hän lisää.

Naiskiintiöt koettiin haastateltavien keskuudessa ongelmalliseksi, sillä Suomessa on vielä toistaiseksi todella vähän naispuolisia tekijöitä. ”Kiintiöissä on hyvät ja huonot puolet. Buukkaajat haluavat ensisijaisesti hyvää ohjelmistoa, mutta myös tasa-arvoa”, Oksanen (2018) sanoo. ”Klubijärjestäjät menevät aikalailla musa edellä, mutta kyllä kiintiötäkin löytyy – nimenomaan skenen edesauttaminen mielessä. Kiintiöt voivat myös kannustaa lisää naisartistejä tulemaan esiin ja auttavat heitä saamaan keikkoja helposti”, Lindroos (2018) sanoo. Mannilan (2018) mielestä kiintiöt ovat hyvä asia, ja ne tuovat naisille mahdollisuuksia: ”on tärkeää, että naiset pääsevät treenaamaan ja kokeilemaan

soittamista”, hän sanoo. Myös itse artistit voivat vaatia kiintiöitä. ”Olen törmännyt raide-reihin, joissa lukee, että artisti voidaan bookata vain, jos 15 % koko tapahtuman lineupista on naisia tai sukupuolivähemmistöjä”, myös klubi-iltoja itse järjestävä Kin (2018) kertoo. ”Jos kaikilla artisteilla olisi tämä raiderissaan, erityisesti miespuolisilla artisteilla, yhtäkkiä kaikki klubi-illat olisivat paljon tasa-arvoisempia.” Myös palautteen antaminen yksitoikkoisesta lineupista on tärkeää, ja konkreettisten numeroiden esittäminen tapahtumajärjestäjälle voi olla todella iso ”wake-up call”. (Kin 2018.)

Myös nais-etuliitteen käyttö ja naisten keskeinen eksklusiivinen tekeminen koetaan ongelmalliseksi. Naiseutta halutaan korostaa ja feministinen sanoma voi olla nykyään jopa myyntivaltti. ”Beyoncé on hyvä esimerkki siitä, kuinka iso kansainvälinen liike ’female empowerment’ tällä hetkellä on. Feminismi on normaalia ja jopa coolia”, Oksanen (2018) miettii. ”Vihaan nais-etuliitettä, mutta ehkä tämä aika vaatii sitä. Ehkä etuliite herättelee lisää naistekijöitä aktivoitumaan. Haluaisin, että kehitys tapahtuisi nopeasti, eikä miehiä ja naisia tarvitsisi enää erotella.” (Lindroos 2018). Mannila (2018) kokee, että tällä hetkellä naiset hyötyvät etuliitteestä. ”Kyllä mäkin oon saanu keikkoja vaan sen takia, että mulla on pinkit hiukset ja oon mimmi. Vaikka se ei se oo kauheen cool, ajattelen että ainakin keikalla on nainen soittamassa”. Mannila kokee, että juuri edustuksella on väliä. ”Representation matters! On aina inspiroivaa nähdä nainen soittamassa.” (Mannila 2018). Jonsson (2018) puolestaan kokee, että miespuoliset järjestävät käyttävät usein nais-etuliitettä kiillotaakseen omaa imagoa, ja korostaakseen sitä, että juuri he ovat bookeeranneet naisen tapahtumaansa. Naisten niputtamista yhteen ei nähdä pitkällä tähtäimellä hyvänä asiana. Kinin (2018) mukaan sama ongelma vallitsee myös transartistien keskuudessa: ”Miksi transartisti on aina verrattavissa toiseen transartistiin? Kiinnostuksen kohteet ja tyyli voivat olla täysin erilaiset keskenään, mutta silti heidät pitää niputtaa yhteen.”

Kysyin haastateltavilta, minkälaisia tapahtumia/klubeja suomalaisten tapahtumajärjestäjien tulisi kehittää tasa-arvon, osallisuuden ja hyvinvoinnin lisäämiseksi. Yeboahin (2018) mukaan turvallisuutta pitäisi korostaa ja tapahtuman ilmapiiriin panostaa. ”Klubijärkkäjät voisivat ottaa enemmän kantaa asioihin, eikä pelätä poliittisuutta. Haluavatko klubit todella ihmisiä, jotka eivät kannata miesten ja naisten välistä tasa-arvoa omille klubeilleen?”, hän ihmettelee. Erityisesti miesten aktiivisuutta tasa-arvon edistämiseen korostettiin tärkeäksi asiaksi, sillä he ovat tällä hetkellä valta-asemassa. ”Miehet pelkäävät feminismi-sanaa, vaikka edistäisivätkin tasa-arvoa”, Oksanen (2018) toteaa. ”Feminismi pelottaa sanana femme-etuliitteen takia, eikä sitä nähdä tasa-arvon kannattamisena

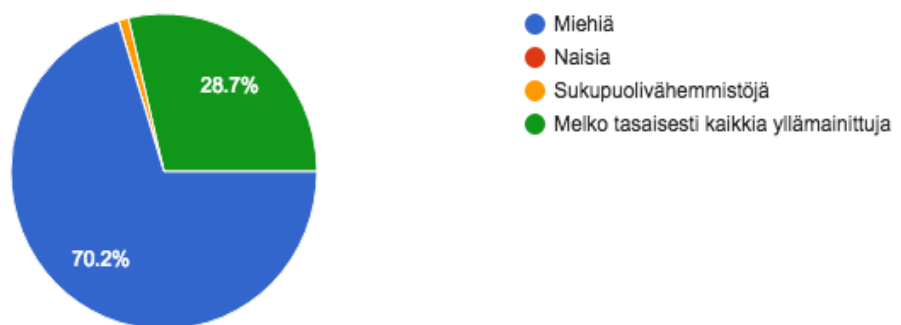
vaan puolen valitsemisena” (Kin 2018).”Todella monet Helsingin klubeista huokuvat toksista maskuliinisuutta, ja naiset jättävät jopa menemettä ulos, jos eivät koe oloaan turvalliseksi”, Yeboah (2018) harmittelee. Oksasen ja Mannilan mielestä uusia naispuolisia tekijöitä voisi esitellä esimerkiksi ison, näyttävän yhteistyökumppanin avulla, esimerkiksi he mainitsevat vaateketju Monkin ja Adidaksen. ”Tapahtuman ei tarvitsisi olla female-brändätty, mutta sanoma olisi silti siellä”, Oksanen (2018) miettii. ”Tapahtumajärjestäjä ei voi estää kaikkea, kuten ahdistelua, mutta hän voi vaikuttaa olennaisesti tunnelmaan – ja siistien juttujen takana on yleensä naiset, sillä he joutuvat näkemään enemmän vaivaa päästäkseen pitkälle”, Yeboah (2018) muistuttaa. ” Lindroos (2018) uskoo, että muutos on tapahtumassa: ”Nyt on ihan selkeä murrosaika, jonka huomaa sekä järjestäjän että yleisön puolesta. On vaan fakta, että tällä hetkellä naiset kiinnostavat enemmän. Sen takia on outoa, että niin vähän uusia naisdj:tä tulee esiin. Heille riittäisi keikkoja.” (Lindroos 2018). Kin (2018) on sitä mieltä, että onnistuneet illat vaativat enemmän perehtymistä ja vaivaa sekä järjestäjiltä että asiakkailta. ”Selkeät säännöt on oltava olemassa, ja ne on kerrottava molemmille osapuolille. Tasa-arvo tai turvallisuus eivät ole tingittäviä asioita, ja jos nämä asiat eivät toteudu klubillasi, niin älä järjestä tapahtumaa. Ei auta, että pahoitellaan jälkikäteen jo tapahtunutta.” Kin (2018) kuitenkin kokee, että klubitoiminta tulee olemaan avainasemassa tasa-arvokeskustelussa, sillä klubit ovat perinteisesti kohtaamispaikkoja eri sukupuolille ja kulttuureille.

5.3 Asiakaskyselyn tulokset

Vastauksia web-kyselyyn tuli 104. Kyselyyn koostui sekä monivalintakysymyksistä että avoimista kysymyksistä (ks. liite 4 – *Verkkokyselyn lomake*) Vastaajista 41,5 % oli miehiä 56,4 % naisia, ja 2,1 % muunsukupuolisia. Suurin osa vastaajista oli iältään 20–25-vuotiaita (77,4 % vastaajista), ja suurin osa kertoi vierailevansa klubeilla parin viikon välein tai noin kerran kuukaudessa. 16% vastaajista kertoi käyvänsä klubeilla useamman kerran viikossa. Suosituimmat klubit vastaajien keskuudessa Helsingistä olivat Kaiku, Kuu-des Linja, Siltanen, Ääniwalli, Valkoinen Sali, Apollo ja Maxine. Yli puolet, yhteensä 60,6 % vastaajista, kokivat Suomen klubikulttuurin olevan miesvoittoinen. Noin sama määrä, 61,7 %, on kokenut seksuaalista häirintää klubiympäristössä (tähän lukuun kuuluvat sekä miehet että naiset).

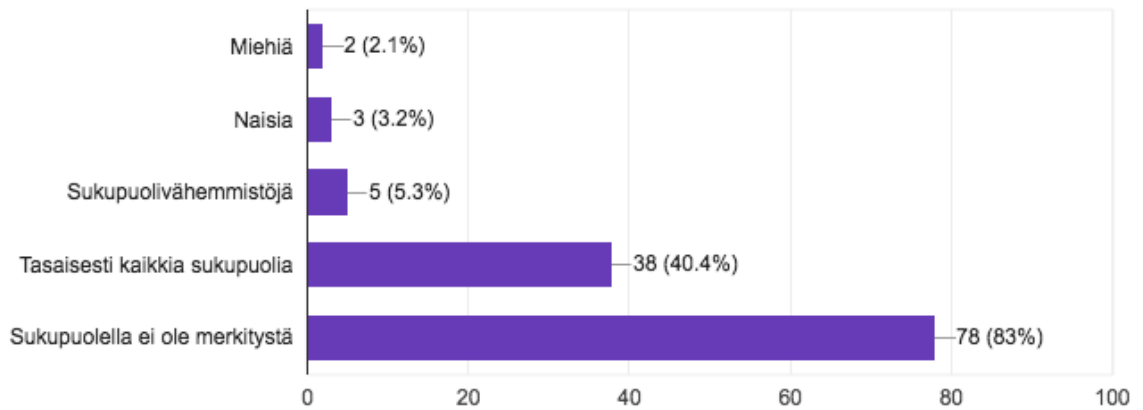
23,4 % vastaajista sanoi kiinnostävänsä huomiota artistin ja/tai dj:n sukupuoleen, nimenomaan suosien enemmän naisdj:itä tai artisteja. He, jotka kiinnostävät huomiota esiintyjän sukupuoleen kertoivat, että he menevät todennäköisemmin katsomaan tuntematonta naisartistia tai -dj:tä kuin tuntematonta miesartistia. 96 % kuitenkin sanoi, ettei esiintyjän sukupuoli vaikuta ostopäätökseen. Naisten soittamaan musiikkiin kiinnitettiin myös enemmän huomiota, ja naisten soittotekniikkaa analysoitiin tarkemmin kuin miesten. Joidenkin mielestä naispuolisten tapahtumajärjestäjien klubeilla on parempi tunnelma.

Alla olevasta kuviosta (kuvio 5) käy ilmi, että 70,2 % vastaajista oli sitä mieltä, että heidän käymillään klubeilla esiintyjät ovat lähinnä miehiä. 28,7 % vastaajista arvioi, että esiintyjät koostuvat melko tasaisesti kaikista sukupuolista heidän käymillään klubeilla. Kukaan vastaajista ei arvioinut esiintyjien olevan lähinnä naisia, ja vain 1 % koki esiintyjien olevan lähinnä sukupuolivähemmistöjä. Osa vastaajista kuitenkin mainitsi erikseen naisdj:n klubilla olevan positiivinen yllätys.

Kuvio 5. Asiakaskyselyn tulokset monivalintakysymykseen ”Käymilläni klubeilla dj:t/artistit ovat lähinnä...”

Alla olevasta kuviosta (kuvio 6) selviää, mitä ihmiset *toivoisivat* klubien sukupuolijakaukselta. 83% ei välitä siitä, mitä sukupuolta klubeilla olevat soittajat ovat, ja 40,4 % toivoisi esiintyjien olevan tasaisesti kaikkia sukupuolia. 3,2 % toivoi esiintyjien olevan naisia, ja vain 2,1 % miehiä.

Kuvio 6. Asiakaskyselyn tulokset monivalintakysymykseen: "Toivoisin, että käymilläni klubeilla dj:t/artistit olisivat.."

33 % vastaajista ei kokenut voivansa vaikuttaa paikalliseen klubikulttuuriin millään tavalla. Puolet vastaajista koki, että suosimalla tiettyjä klubeja he vaikuttavat paikalliseen klubikulttuuriin, ja 25,5 % taas boikotoimalla tiettyjä klubeja. Tärkeimmiksi asioiksi klubiympäristössä koettiin itseä miellyttävä musiikki ja hyvä tunnelma. Ahdisteluun ja häirintään toivottiin puututtavan ja esiintyjiin toivottiin enemmän vaihtelevuutta, yhdenvertaisuutta ja monimuotoisuutta.

Kyselyn perusteella myös asiakkaat ovat havainneet Suomen klubiympäristön maskuliinisuuden, eivätkä ole tyytyväisiä nykyiseen tilanteeseen. Vaikka suurimmalle osalle nimenomaan musiikki ja dj:n selektio oli kaikista tärkein seikka klubilla viihtymisessä, toivoivat erityisesti naispuoliset vastaajat samansukupuolisia, samaistuttavia hahmoja klubiympäristöön. Ihmiset toivovat, että klubit olisivat helposti lähestyttäviä.

5.4 LiveFIN ry:n yhdenvertaisuustyöpaja 5.4.2018

Työn tilaaja LiveFIN ry järjesti 5.4.2018 Music Finlandin toimistolla yhdenvertaisuustyöpajan, jonka tarkoituksena oli löytää konkreettisia keinoja tasa-arvon parantamiseksi suomalaisella tapahtuma-alalla. Ennen kyseistä työpajaa, Music Finland oli kirjannut yhdessä erillisen työryhmän kanssa yhdenvertaisuusteetit, joiden tavoitteena on lisätä

tasa-arvoa ja diversiteettiä musiikkialalla. LiveFIN ry:n toiminnanjohtaja Salla Vallius ja Emma-Lotta Juutilainen kokosivat yhteen uuden työryhmän miettimään ja ideoimaan konkreettisia toimia ja tapoja toteuttaa näitä teesejä livemusiikkitoimijoiden keskuudessa. Itse osallistuin työpajaan LiveFIN ry:n kutsumana saadakseni materiaalia opin- näytetyön tutkimusta varten. Työpajan tavoite oli pohtia, mitä askeleita järjestäjien tulisi ottaa, jotta yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa voitaisiin toteuttaa paremmin keikkapaikoilla ja festivaaleilla.

Workshopiin osallistui joukko livemusiikkibisneksen edustajia: Music Finland, Helsinki Pride, Tiketti, Korjaamo, Kaiku, Espoon Kulttuurikeskus, TMH Productions. Yhdenvertaisuutta ja sen toteutumista musiikkialalla pohdittiin kolmen eri näkökulman kautta: tapahtumatilojen (venue), festivaalien sekä viestinnän.

Klubitilojen kannalta yhdeksi tärkeäksi seikaksi yhdenvertaisuutta ajatellen nousivat unisex-vessat, jotka helpottavat sukupuolisesti luokittelemattomien ihmisten elämää. Helsinki Priden tuottaja lina Niemi (2018) kertoi työpajassa, että tällaiset sukupuoliroolien rikkomiset ja binääriajattelusta luopuminen on erittäin tärkeä askel tapahtumatuottajalle otettavaksi, jotta transihmiset tuntevat olonsa tervetulleeksi tapahtumaan. Vaikka tämä voi tuntua teoriassa pieneltä vaivalta, käytännössä uusien vessojen suunnittelu voi vaatia suuriakin konstruktiivisia uudistuksia koko klubitilalta.

Toinen työpajassa nousut ratkaisu yhdenvertaisuusongelmiin klubitiloja ajatellen oli työntekijöiden eri kulttuuritaustojen huomioiminen. Eri taustoista ja kulttuureista tulleet työntekijät voivat omata keskenään poikkeavia henkilökohtaisia arvoja, mutta on tärkeää että jokainen työntekijä perehdytetään tapahtumapaikan yhteisiin arvoihin – esimerkiksi rasismiin tai sovinismin nollatoleranssiin. Myös palvelu eri kielillä koettiin tärkeäksi.

Klubien ohjelmistosta vastaavat henkilöt voivat tehdä oman osuutensa tasa-arvon saavuttamiseksi. Mikäli keikkamyymä ehdottaa vain miespuolisia artisteja keikalle, voi promootori tuoda esille omia arvojaan ja kysellä keikkamyymältä naisartistien perään. (Soini 2018.) Tämä viestii klubin arvoja myös ulospäin.

Kaikki työpajaan osallistuneet olivat yksimielisiä siitä, että kaikenlaiseen ahdisteluun tapahtumapaikalla on puututtava. Sekä työntekijöitä että asiakkaita täytyy ohjeistaa kuinka toimia ahdistelutilanteessa. Yhteiset pelisäännöt on oltava, ja ne täytyy olla selvästi mer-

kittyinä järjestäjän nettisivuilla sekä itse tapahtumapaikalla. Työpajassa ideoitiin esimerkiksi tapahtumapaikan seinälle ”huoneentaulu” tyyppistä ohjeistusta, jossa neuvottaisiin tapahtumakävijöitä puuttumaan häiriötilanteisiin esimerkiksi ilmoittamalla asiasta järjestyksenvalvojalle.

Klubeille ideoitiin myös tarraa, jonka tapahtumajärjestäjä saisi itselleen sen jälkeen, kun on perehtynyt kaikkiin yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa edistäviin kohtiin ja sisäistänyt ne. Tarra on myös formaattina tapahtuma-alalle hyvin tyypillinen, ja se sopisi ”klubien imagoon”. Tarran brändi täytyisi toki olla tarpeeksi vahva, jotta klubin ovessa tarran/logon huomattuaan asiakas tietää ja tunnistaa, että keikkapaikalla tai festivaalilla edistetään tasa-arvoa sekä yhdenvertaisuutta. Asiakkaiden lähestyminen on tärkeää, sillä jos asiakasta saadaan arvostamaan tarran omaavia keikkapaikkoja ja tapahtumia, sitä todennäköisemmin myös järjestäjät haluavat lähteä tähän mukaan. Ongelmana tässä on toki se, miten todistetaan, että edellytyksiä ei ole pelkästään luettu vaan ne on myös sisäistetty.

Musiikkialalla on selkeästi halua, kiinnostusta sekä tarvetta yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon edistämiseksi. Työpajassa syntyneitä ideoita on tarkoitus jalostaa esiteltävään muotoon vuoden 2018 syksyllä järjestettävään Musiikki & Media -tapahtumaan, jossa esimerkiksi ”huoneentaulun” tai ”yhdenvertaisuustarran” voisi lanseerata.

5.5 Yhteenveto tutkimuksen tuloksista

Dokumenttianalyysin avulla selvitin viiden eri klubin sukupuolijakauman sekä dj- että live-esiintyjien osalta. Keskimäärin kuukauden aikana esiintyneistä dj:istä naisia oli **17 %** ja live-esiintyjistä **18,8 %**. Miesvoittoisin klubi oli Turun Gong, jossa kuukauden aikana (nettisivuilla ilmoitetuista) esiintyneistä dj:istä kaikki olivat miehiä, ja live-esiintyjistä miehiä oli 91 %. Eniten naisia oli dj-puolella Kaikussa (27 %) ja live-puolella BarBrassa Jyväskylässä (38 %). Kulttuurituotannon tutkinto-ohjelmaa tarjoavien koulujen sukupuolijakauman selvitin myös dokumenttianalyysin avulla. Keskimäärin valmistuneista kulttuurituottajista **75 %** on naisia, 25 % miehiä. Suurin osa valmistuneista suomalaisista kulttuurituottajista on siis naisia. Mikäli vertaa näitä lukuja teoreettisessa viitekehysessä selvinneihin Music Finlandin selvittämiin lukuihin musiikkialan työpaikoista (luku 2.2 *Tutkittua tietoa yhdenvertaisuudesta kulttuurialalla*), ei valmistuneiden kulttuurituottajien sukupuolijakauma ole korrelaatioissa työelämän sukupuolijakaumaan. Kaikki kulttuurituottajat

eivät tietenkään suuntaudu musiikkialalle, mutta erilaiset musiikkituotannot kuuluvat isoimpiin kulttuurin ja taiteen, sekä tapahtumatuotannon osa-alueisiin. Kulttuurituottajan työllistymisaste on **81,1 %**, eli (naispuolisen) kulttuurituottajan täytyisi työllistyä paremmin, kuin kulttuurialalla keskimääräisesti työllistytään. (Opetushallinnon tilastopalvelu Viipuri 2018.)

Haastatteluun osallistui kuusi tapahtuma-alan ammattilaista. Mukaan lukeutui sekä esiintyjä että tapahtumajärjestäjiä. Alan tekijät kokivat suomalaisen klubikulttuurin miesvoittoiseksi, ja naispuoliset haastateltavat olivat kokeneet vähättelyä ja epäoikeudenmukaisuutta suomalaisella musiikkialalla. Tästä huolimatta haastateltavat olivat yksimielisiä siitä, että elämme tällä hetkellä murrosaikaa tasa-arvon suhteen. Sekä järjestäjien että asiakkaiden asenteissa on tapahtunut muutoksia, eikä yhdenvertaisuutta tai turvallisuutta koeta enää tingittäväksi asiaksi. Samankaltaisia ajatuksia oli myös klubien asiakaskunnalla. Tekemäni asiakaskyselyn tavoite oli kartoittaa klubikävijöiden ajatuksia suomalaisesta klubikulttuurista. Web-kyselyyn vastanneista 104 ihmisestä 60,6 % koki suomalaisen klubikulttuurin olevan miesvoittoinen, ja 40,4 % toivoi klubilla soittavien esiintyjien olevan tasapuolisesti kaikkia sukupuolia. 83 % ei välittänyt siitä, mitä sukupuolta esiintyjät ovat. Klubikulttuurin toivottiin muuttuvan yhdenvertaisempaan suuntaan, ja erityisesti lisää naispuolisia tekijöitä haluttiin nähdä jatkossa enemmän. Myös turvallisuus oli asiakkaille tärkeää, ja ahdisteluun toivottiin puuttuttavan entistä tehokkaammin. Tapahtumien tekijöiden ja asiakkaiden näkemykset suomalaisesta klubikulttuurista ovat siis melko samankaltaiset, ja he jakavat samanlaiset arvot ja toiveet.

Tutkimuksessa käytetty työpaja järjestettiin työn tilaajan, LiveFIN ry:n toimesta Music Finlandin toimistolla 5.4.2018. Työpajaan osallistui joukko livemusiikkibisneksen edustajia. Työpajan tarkoitus oli löytää konkreettisia toimia ja tapoja yhdenvertaisen musiikkialan toteutumiseksi. Puheenaiheiksi nousivat sukupuolivähemmistöjen huomioiminen, ahdisteluun puuttuminen sekä eri kulttuuritaustojen tiedostaminen ja huomioiminen. Ratkaisuna vallitseviin ongelmiin ideoitiin sukupuolineutraalin viestinnän ohjeita sekä ”huoneentaulua” tai tarraa, jonka tapahtumatilat saivat luettuaan ja erityisesti sisäistettyään yhdessä luodut säännöt. Jotta alalla vallitseviin ongelmiin ja haasteisiin voidaan oikeasti tarttua, täytyy tapahtuma-alan tekijät koota yhteen keskustelemaan omista kokemuksistaan ja näkemyksistään aiheeseen liittyen. Kuten eri kampanjoista ja hankkeista kertovassa luvussa 2.2. *Yhteisöllinen vaikuttaminen* kerrottiin, yhteisöllisellä tekemisellä ja joukkovoimalla voidaan saada suuria muutoksia aikaan.

6 Kehittämisehdotukset

Tämän opinnäytetyön tavoitteena on edistää LiveFIN ry:n ja sen jäsenorganisaatioiden toimintaa. Tämä luku antaa kehitysehdotuksia LiveFIN ry:lle siitä, kuinka järjestö voi tulevaisuudessa edistää yhdenvertaisuutta livemusiikkialalla. Tämän lisäksi pohdin minkälaista jatkotutkimusta tämän perusteella olisi tärkeä tehdä. Tulevaisuutta ajatellen tutkimusta voisi jatkaa tai syventää keräämällä aineistoa lisää esimerkiksi haastattelujen, dokumenttianalyysin, ja työpajojen avulla.

Järjestön tulisi pysyä ajan tasalla siitä, minkälaisia haasteita sukupuolittuneessa työelämässä on. Tunnistamalla alan ongelmakohdat ja seuraamalla niiden kehittymistä on helpompi valvoa musiikkitapahtumien ja järjestäjien etuja. Jokaisen järjestäjän tulisi selvittää, miten eriarvoisuus, syrjintä, rasismi tai seksuaalinen häirintä näkyy omalla keikkapaikalla tai festivaalilla. Järjestäjätahoja olisi hyvä myös herätellä tutkimaan sekä oman esiintyjäkaartin että asiakaskunnan sukupuolijakaumaa. Yhdistyksen jäsenille tulisi myös jakaa tietoa siitä, kuinka he voivat itse omalla toiminnallaan edistää yhdenvertaisuutta musiikkialalla. Tasa-arvoisen ja oikeudenmukaisen johtamisen tulisi näkyä sekä yhdistyksen että sen jäsenien arjen eri toiminnoissa.

LiveFIN ry:n ja sen jäsenien tulisi julkisesti sitoutua syrjimättömyyteen sekä yhdenvertaisuuden edistämiseen. Mikäli työpajassa ideoitua huoneentaulua tai tarraa aletaan jalostamaan käyttöön, täytyy jäsenien ymmärtää mitä termit *yhdenvertaisuus* ja *tasa-arvo* merkitsevät ja varmistaa, että termit ja käsitteet tulevat tutuksi koko henkilökunnalle. Myös *seksuaalisen häirinnän* määritelmä pitää täsmentää ja on tärkeää korostaa, että häirintä on kokijasta ei-toivottua ja yksipuolista. Käsitteiden määrittelemisen ja auki kirjoittamisen tekee ilmiön tunnistettavammaksi ja saattaa esimerkiksi rohkaista ottamaan yhteyttä häirintäyhdyshenkilöön. Huoneentaulun tai tarran tulisi näkyä jäsenien eri mediakanavissa niin hyvin, että myös asiakkaat ymmärtävät mistä on kyse ja tunnistavat sen tapahtumapaikalla. Linjauksen on oltava selkeä, ja tapahtumapaikan periaatteiden täytyy olla näkyvillä. Myös mahdollisille yhteistyökumppaneille ja alihankkijoille täytyy opettaa talon säännöt. On kuitenkin muistettava, että tasa-arvon ja turvallisuuden ylläpito ei ole ainoastaan järjestäjän käsissä, vaan se vaatii yleisön ja järjestäjien välisen yhteisymmärryksen ”pelisäännöistä”.

Sekä promoottoreilla että klubikävijöillä on mahdollisuus vaikuttaa klubien sukupuolittuneisuuteen. Vaatimalla sukupuolivähemmistöjä esiintyjäkaartiin yleisö voi tehdä selväksi, minkälaisia arvoja klubien toivotaan noudattavan. Promoottori puolestaan voi aktiivisesti vaikuttaa omien tapahtumiensa sukupuolijakaumaan tasa-arvoisilla artistivalinnoilla. Sukupuolten välinen tasa-arvo täytyy näkyä aina ruohonjuuritasolta johtoportaan asti ja raha-asioista tulee keskustella avoimesti sukupuolten välisten tuloerojen tasaamiseksi.

Vaikka tutkimuksessa selvisi arvokasta tietoa, on se keskittynyt melko rajatulle alueelle, tutkien lähinnä Helsingin klubikulttuuria. Jotta saataisiin mahdollisimman perinpohjainen kuva koko Suomen klubien sukupuolirooleista, voisi tutkimusta jatkaa maanlaajuisesti ottaen mukaan lisää kaupunkeja. Dokumenttianalyysiin tulisi ottaa mukaan eri klubeja eri kaupungeista ja haastatteluihin paikallisia tapahtumajärjestäjiä. Myös ainoastaan Helsinkiä tutkiessa otokseen voitaisiin ottaa suurempi määrä erilaisia klubeja mahdollisimman tarkan kartoituksen aikaansaamiseksi.

Mainitsin jo aiemmin sukupuolen olevan ei-binäärinen, mutta silti tässä tutkimuksessa on keskitytty nimenomaan naisen asemaan. Tutkimusta voisi laajentaa yhdenvertaisuuteen yleensä, ottaen vielä tarkemmin huomioon sukupuolivähemmistöt. Yhdenvertaisuutta klubikulttuurissa tutkiessa voisi ottaa huomioon myös muut vähemmistöt, kuten mm. kielelliset, uskonnolliset, seksuaali-, etniset ja kulttuurivähemmistöt, ja tunnistaa eri kehityskohdat entistä paremmin.

7 Pohdinta

Tässä luvussa käyn läpi tekemääni taustaselvitystä sekä tarkastelen koko opinnäytetyötä omasta näkökulmastani. Tämän opinnäytetyön tutkimusongelma oli selvittää, kuinka tunnistaa sukupuolittuneen työelämän haasteet ja kehityskohdat musiikkiklubien toiminnassa tasa-arvoisemman klubikulttuurin saavuttamiseksi. Tutkimus keskittyi lähinnä Helsinkiin, mutta vertailukohteeksi dokumenttianalyysiin sisällytin yhden klubin Turusta ja yhden Jyväskylästä.

Tässä opinnäytetyössä tekemäni taustaselvityksen lopputulos vastasi melko lailla omaa käsitystäni suomalaisesta klubikulttuurista ja sen sukupuolittuneisuudesta. Koin suomalaisen klubikulttuurin jo ennestään miesvoittoisena, mutta dokumenttianalyysissä selvinneet numerot kuitenkin realisoivat sen, kuinka suuret sukupuolien väliset työllistymiserot tällä alalla todella ovat. Odotin, että esimerkiksi klubien esiintyjien sukupuolijakauma olisi hieman yhdenvertaisempi, kuin se todellisuudessa on. Emme ole lähelläkään 50:50-jakaumaa. Tiesin myös aiheen ajankohtaisuuden, mutta silti minua yllätti ihmisten kiinnostus tutkimusta kohtaan. Asiakaskyselyyn sain paljon vastauksia lyhyessä ajassa, mikä mielestäni todistaa sen, että aihe todellakin kiinnostaa ihmisiä ja sen, että suomalaisessa klubitoiminnassa on parantamisen varaa. Kyselyn tulokset antavat arvokasta tietoa siitä, mitkä asiat lisääisivät yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa suomalaisessa klubikulttuurissa juuri tällä hetkellä, sekä minkälaisia henkilökohtaisia toiveita ihmisillä on suomalaista klubikulttuuria ja sen kehitystä kohtaan.

Tätä opinnäytetyötä tehdessä minulle itselleni heräsi useaan otteeseen epäily siitä, voiko näin syvälle juurtuneisiin asenteisiin saada muutosta pitkään aikaan. Tapahtumajärjestäjien haastattelut kuitenkin antoivat käsitystä siitä, kuinka tietoisia tapahtuma-alan ammattilaiset tasa-arvo-ongelmista ovat, ja kuinka pitkällä heidän omat kehitysehdotuksensa ja -suunnitelmansa ovat. LiveFIN ry:n työpajassa haluttiin luoda juuri näitä konkreettisia toimia ja tapoja toteuttaa yhdenvertaisuutta livemusiikkitoimijoiden keskuudessa. Työpajassa ideoitiin suomalaisille tapahtumajärjestäjille yhteisiä ohjeistuksia tasa-arvoisen musiikkialan toteutumiseksi. Sitoutumalla yhdenvertaisen musiikkialan periaatteisiin, klubijärjestäjät lupautuvat noudattamaan ja toteuttamaan yhdessä laadittuja ohjeita. Arvojen kirjaaminen ylös voi auttaa myös viranomaisia tunnistamaan epäkohtia, sekä yleisöä tietämään jo keikkapaikalle tai festivaalille tullessaan, minkälaisia arvoja siellä tulee noudattaa. Yhteisten pelisääntöjen kirjaaminen on hyvä lähtökohta, mutta niiden toteutuminen käytännössä voi viedä aikaa. Tapahtumajärjestäjät sekä klubien

henkilökunta kykenevät muuttamaan toimintaansa yhdenvertaisemmaksi melko tehokkaasti, mutta yleisön asenteisiin ja toimintatapoihin ei pystytä vaikuttamaan yhtä aktiivisesti.

Tasa-arvoisen musiikkialan toteutumiseen on vielä matkaa, mikä johtuu osin vähäisestä tekijöiden määrästä ja osin sekä tekijöiden että yleisön vanhoillisista asenteista. Keychange Initiative pyrkii saavuttamaan musiikkifestivaalien 50:50-sukupuolijakauman vuoteen 2022 mennessä, johon on enää neljä vuotta aikaa. Jos vertaa dokumenttianalyyseissä selvinneitä sukupuolijakaumia tavoitteeseen, on tapahtumajärjestäjillä vielä pitkä matka tähän tulokseen. Vaikka musiikkifestivaalien ja -klubien toimintaa ei voi täysin verrata toisiinsa, on tämä silti hyvä mittapuu, sillä live-esiintyjien sukupuolijakauma näyttää yhtä epätasa-arvoiselta kuin dj-esiintyjienkin (esimerkkinä Turun Gongin 91:9-sukupuolijakauma).

Tämän opinnäytetyön tekoaikana tasa-arvokysymykset musiikkialalla olivat todella pinnalla, ja uusia artikkeleita kyseisestä aiheesta tuli vastaan lähes viikko. Niistä viimeisin (15.5.2018) oli uutinen siitä, että Live Nation on perustanut kansainvälisen *Women Nation Fundin*, jonka tarkoituksena on tukea naisjohtoisia musiikkifestivaali- ja tapahtumaympäristöjä ympäri maailmaa. Rahasto antaa tekijöille sekä taloudellista tukea että erilaisia resursseja kuten strategista neuvontaa ja mentorointia eri liiketoiminnan alueilla. (Women Nation Fund 2018). Huhtikuussa vastaan tuli myös uutinen siitä, kuinka suuret tuloerot eri levy-yhtiöissä naisilla ja miehillä Iso-Britanniassa ovat. Warner Musicilla naiset ansaitsevat keskimääräisesti 49 % vähemmän kuin miehet, Universal Musicilla 29,8 % ja Sony Musicilla 22,7 % vähemmän kuin miehet (Strauss 2018). Tasa-arvo-ongelmat musiikkialalla ovat kansainvälisiä, eivätkä ainoastaan kotimaassa ilmeneviä.

Muutos vaatii sekä isoja kansainvälisiä liikkeitä että paikallisilta toimijoilta aktiivisuutta. Keychange ja Women Nation Fund -hankkeet sekä #MeToo ja Time's Up -kampanjat (ks. luku 2.2 *Tutkittua tietoa yhdenvertaisuudesta kulttuurialalla*) ovat hyviä esimerkkejä kansainvälisestä vaikuttamisesta, kun taas vastaavasti alan tekijöiden keskeiset työpajat ja keskustelutilaisuudet, kuten LiveFIN ry:n yhdenvertaisuus -työpaja (ks. luku 5.4 *LiveFIN ry:n yhdenvertaisuustyöpaja 5.4.*), ovat hyviä tapoja nostaa esiin paikallisia ongelmia sekä löytää niihin ratkaisuja yhdessä.

Tutkimusta voisi jatkaa laajentaen yhdenvertaisuuden käsitettä naisen ja miehen välisestä tasa-arvosta siihen, että kaikki ihmiset olisivat - niin klubikulttuurissa kuin muillakin

elämän osa-alueilla - samanarvoisia riippumatta heidän sukupuolestaan, iästään, kansalaisuudestaan, kielestään, etnisestä tai kansallisesta alkuperästään, uskonnostaan ja vakaumuksestaan, vammastaan, terveydentilastaan, seksuaalisesta suuntautumisestaan tai muusta henkilöön liittyvästä syystä. Suomen perustuslaissa yhdenvertaisuuden periaate viittaa syrjinnän kieltoon ja ihmisten yhdenvertaisuuteen lain edessä. Yhdenvertaisuuslaki, rikoslaki, tasa-arvolaki ja työlainsäädäntö tarkentavat syrjinnän kieltä eri elämäntilanteilla, esimerkiksi sukupuolten välistä tasa-arvoa edistetään yhteiskunnallisessa toiminnassa sekä työelämässä (Yhdenvertaisuuslaki 1325/2014). Mikäli tutkimusta halutaan kehittää näin pitkälle, täytyy ensin tunnistaa yhdenvertaisen työelämän haasteet ja kehityskohdat, jotta konkreettisia ratkaisuja voidaan alkaa työstämään.

Tämän tutkimuksen pohjalta voin todeta, että luodakseen turvallisen ja viihtyisän klubiympäristön järjestäjätahon täytyy tunnistaa kaikki mahdolliset uhat klubiympäristössä ja tehdä parhaansa niiden ennaltaehkäisemiseksi. Tapahtumajärjestäjän täytyy myös tunnistaa ja tavoittaa kohderyhmät, sekä palvella heitä parhaansa mukaan sekä suunnitteluvaiheessa ja markkinoinnissa että itse toteutuksessa. Useimmiten sekä asiakkaiden että esiintyjien negatiiviset kokemukset johtuivat mukaan kuulumattomuuden ja turvattomuuden tunteesta. Yhdenvertaisuutta voidaan edistää kaikenlaisessa tapahtumatuotannossa, kunhan sen perusteet vain ymmärretään. Kulttuurituottajana koin tämän tutkimuksen suunnittelun, toteutuksen ja raportoinnin kiinnostavana ja omaa ammattitaitoani edelleen syventävänä. Toivon paitsi tuloksista, myös koko kokonaisuudesta olevan hyötyä klubi- ja tapahtumatuotantoon suuntautuville kollegoille.

Lähteet

ArtsEqual 2018. *ARTSEQUAL-hanke*. [http://www.artsequal.fi/tietoa-hankkeesta - ARTSEQUAL-hanke0](http://www.artsequal.fi/tietoa-hankkeesta-ARTSEQUAL-hanke0). (luettu 30.4.2018)

ArtsEqual 2018. *ArtsEqualin tutkijaesittelyssä Anna Kuoppamäki*. <http://www.artsequal.fi/-/artsequalin-tutkijaesittelyssa-anna-kuoppama-1>. (luettu 30.4.2018)

Bar Bra 2018. *Bar Bra*. <http://www.barbra.fi>. (luettu 24.4.2018)

Club Capital 2018. *Club Capital – Jokaiselle aistille*. <http://www.clubcapital.fi/FI>. (luettu 24.4.2018)

Coldwell, Will 2014. *25 of the best clubs in Europe – chosen by the experts*. The Guardian. <https://www.theguardian.com/travel/2014/dec/29/best-clubs-europe-club-nights-picked-by-djs>. (luettu 16.4.2018)

Dahlblom, Taika 2018. *Miksi juuri taidealalla tapahtuu kähmintää ja vallan väärinkäyttöä? Koska siellä johtaja on myyttinen sankari ja suuri nero, sanoo tutkija Niina Koivunen*. Helsingin Sanomat. <https://www.hs.fi/kulttuuri/art-2000005627469.html>. (luettu: 3.4.2018)

Gong 2018. *Gong – Live Music Venue*. <http://www.gong.fi/>. (luettu 24.4.2018)

Hollows, Joanne 2000. *Feminism, Femininity and popular culture*. Manchester: Manchester University Press.

Jyväskylän yliopisto 2018. *Sukupuolentutkimus*. <https://www.jyu.fi/hytk/fi/laitokset/yfi/oppiaineet/sukupuolentutkimus>. (luettu 2.5.2018)

Kaiku 2018. *Kaiku*. <https://clubkaiku.fi/>. (luettu 24.4.2018)

Kamu, Ona 2017. *Jos haluat kaataa puun, kaada se*. Music Finland – Puheenvuorossa. <https://musicfinland.fi/fi/kuulumisia/jos-haluat-kaataa-puun-kaada-se>. (luettu 5.4.2018)

Keränen, Timo 2016. *Miehet ja naiset yhä eri ammateissa – Suomi kärkimaiden joukossa Euroopassa*. Yle. <https://yle.fi/uutiset/3-9244101>. (luettu 5.4.2018)

Keychange PRS Foundation. *About Keychange*. <http://keychange.eu/>. (luettu 30.4.2018)

Kuoppamäki, Anna 2015. *Gender Lessons. Girls and boys negotiating learning community in Basics of Music*. Sibelius Academy. <http://ethesis.siba.fi/files/nbn-fife201502071538.pdf>. (luettu 15.4.2018)

- Lahtinen, E., Sokka, S., & Jakonen, O 2017. *Yhdenvertainen kulttuuri! Selvitys vammaisyhteisöjen kulttuuritoimintaan ja kulttuurin saavutettavuuden edistämiseen myönnettävistä valtionavustuksista*. Cupore – Kulttuuripolitiikan tutkimuskeskus. https://www.cupore.fi/images/tiedostot/2017/cupore_yhdenvertainenkulttuuri.pdf. (luettu: 5.5.2018)
- LiveFIN ry 2018. *Toiminta*. <http://www.livefin.fi/toiminta/>. (luettu 3.4.2018)
- Metropolia 2018. *Kulttuurituotannon opinnot*. <http://www.metropolia.fi/haku/koulutustarjonta-nuoret-kulttuuri/kulttuurituotanto/>. (luettu 7.5.2018)
- Music Finland 2017. *Selvitys: Suomen musiikkitoimiala näyttäytyy miesvaltaisena*. <https://musicfinland.fi/fi/kuulumisia/selvitys-suomen-musiikkitoimiala-naeyttaeytyy-miesvaltaisena>. (luettu 6.4.2018)
- Night People Group 2018. *Club Capital*. <http://npg.fi/ravintolat/club-capital/>. (luettu 24.4.2018)
- Ojasalo, K., Moilanen, T. & Ritalahti, J. 2009. *Kehittämistyön menetelmät, Uudenlaista-osaamista liiketoimintaan*. Porvoo: WSOYpro.
- Ojasalo, Katri & Moilanen, Teemu & Ritalahti, Jarmo 2015. *Kehittämistyönmenetelmät Uudenlaista osaamista liiketoimintaan*. Helsinki: Sanoma Pro.
- Opetushallinnon tilastopalvelu Vipunen 2018. *Opiskelijat ja tutkinnot - Ammattikorkeakoulu*. <https://vipunen.fi/fi-fi/amk/Sivut/Opiskelijat-ja-tutkinnot.aspx>. (luettu 4.4.2018)
- Opetus- ja kulttuuriministeriö 2009. *Kulttuuripolitiikan strategia 2020*. <http://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/75641/opm12.pdf?sequence=1&isAllowed=y>. (luettu 21.4.2018)
- Opetus- ja kulttuuriministeriö 2017. *Opetus- ja kulttuuriministeriön kulttuuripolitiikan strategia 2025*. <http://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/79811/okm20.pdf>. (luettu 27.4.2018)
- Sosiaali- ja Terveysministeriö 2018. *Tasa-arvo työelämässä*. <http://stm.fi/tasa-arvo-tyoelamassa>. (luettu 21.4.2018)
- Strauss, Matthew 2018. *Women Are Paid Vastly Less Money Than Men at UK Major Labels, Numbers Show*. Pitchfork. <https://pitchfork.com/news/women-are-paid-vastly-less-money-than-men-at-uk-major-labels-numbers-show/>. (luettu 23.4.2018)
- Tavastia 2018. *Tietoa Tavastiasta*. http://www.tavastiaklubi.fi/fi_FI/info/tavastia/. (luettu 24.4.2018)
- Time's Up 2018. *Our Letter of Solidarity*. <https://www.timesupnow.com/>. (luettu 27.4.2018)

Vagianos, Alanna 2017. *The 'Me Too' Campaign Was Created By A Black Woman 10 Years Ago*. Huffington Post. https://www.huffingtonpost.com/entry/the-me-too-campaign-was-created-by-a-black-woman-10-years-ago_us_59e61a7fe4b02a215b336fee. (luettu 29.4.2018)

Women Nation Fund 2018. *Women Nation Fund*. <https://womennationfund.livenation.com/>. (luettu 18.5.2018)

Yhdenvertaisuuslaki. 1325/2014. Annettu Helsingissä 30.12.2014. Saatavilla sähköisesti osoitteessa: <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2014/20141325>.

Haastattelut

Jonsson, Laura 2018. Kulttuurituottaja. Haastattelu 10.5.2018

Kin, Noah 2018. Taiteilija. Haastattelu 10.5.2018

Lindroos, Joni 2018. Kulttuurituottaja. Haastattelu 2.5.2018

Mannila, Taika 2018. Taiteilija. Haastattelu 3.5.2018

Oksanen, Annika 2018. Promoottori/agentti. Live Nation Finland. Haastattelu 27.4.2018.

Yeboah, Rebekka 2018. Taiteilija. Haastattelu 30.4.2018

LiveFIN ry:n työpaja 5.4.2018

Haapanen, Timo. Korjaamo.

Hottinen, Merja. Music Finland.

Juutilainen, Emma-Lotta. LiveFIN ry.

Katajavuori, Sanna. Espoon kulttuurikeskus.

Niemi, Aino. Metropolia AMK.

Niemi, Iina. Tiketti & Helsinki Pride.

Pankka, Reeta. TMH Productions.

Soini, Lauri. Kuudeslinja Oy.

Vallius, Salla. LiveFIN ry.

Liite 1. Klubien lineup huhtikuun aikana

KAIKU			
DJ		LIVE	
naiset	miehet	naiset	miehet
Linda Lazarov x 2	Denzel x3	Ällistysnainen	Purple Domino
Kristiina Männikkö x 2	Sebastian Holm x3	Smolaienbb	Sansibar
Emma Valtonen x 2	J. Lindroos	Perel	Mirage Man
Laura MrIs	Teemu Keisteri		Cab Drivers
Susanna Nuutinen	Mitja Nylund		Viktor Kalima
HAI300	Jouko Perttula		Amon Dude
Swedish Lento Factory	Lauri Soini		Spider Farmer
Andrea Parker	Lil Tony, ii		
Psychopompous (trans)	Yu Chuan		
Eris Drew (trans)	Marc Fred x 2		
Avalon Emerson	Newhouse x 2		
Lakuti	Justus Valtanen x 2		
	Jeremias x 2		
	DJ Nephil		
	Daniel Paul		
	Head Hurts		
	111X		
	Iinatti		
	Jokki		
	Mihut		
	Laney		
	Joshi		
	Antti Salonen		
	Psychopompous		
	Orpheu the Wizard		
	Nada		
	Tony Siren		
	Eric Filipus		
	Olli Koponen		
	Arttu Tolonen		
	Smood		
	Handshaking		
	Mikko Mattlar		
yhteensä	12	33	3
			7

TAVASTIA			
DJ		LIVE	
naiset	miehet	naiset	miehet
Renaz	DJ DIDIER	Erja Lyytinen	Bile
Yeboyah	Loasteeze	Vesta	Sebastian Da Costa
	TBOY	Jenni Vartiainen	Gracias
	DJ Lord Fatty	BigFeet&LaLa	Kingfish
	Erkko x 4	4	PastoriPike
	Skenikswee x 3		Circle
	Harvest x 2		Death Hawks
	Johannes Kostaja		Olavi Uusivirta
	8		Helsinki-Cotonou Ensemble
			MC Taakibörsta
			Lord Finesse
			LEO
			Kuumaa
			Julma H
			Sairas T
			Roope Salminen & Koirat
			Tuuttimörkö
			DJ Kridlokk
			The Beat
			The Selector
yhteensä	2	8	4
			20

CAPITAL			
DJ		LIVE	
naiset	miehet	naiset	miehet
Yeboyah	D'Jay-A		Teflon Brothers
	DJ TASTE x2		Aksim
	Dj Crito		Bizi
			Tippa
yhteensä	1	3	0
			4

GONG				
DJ		LIVE		
naiset	miehet	naiset	miehet	
	djsucks	Vesta	Machinae Supremacy	
	Chuck Main	Mis Ninni	Kube	
	Leo Luxxxus		Eevil Stöö	
			Viikate	
			Circle	
			Death Hawks	
			Pariisin Kevät	
			Viikate	
			Likainen Etelä	
			Versace Henrik	
			H.E.A.T.	
			Block Buster	
			PK Keränen	
			Valtteri Pöyhönen	
			Roope Salminen & Koirat	
			Blind Channel	
			New Deadline	
			Olavi Uusivirta	
			Teksti-TV 666	
			Black Lizard	
			Gasellit	
yhteensä	0	3	2	21

BAR BRA				
DJ		LIVE		
naiset	miehet	naiset	miehet	
DJ Ulrika x2	DJ Mumin	Bess	Illu & Rakkauden lähettiläät	
	Larren G x6	Sini Yasemin	JXO	
	DJ Fat Finger x4	Sini Sabotage	Lyömättömät	
	DJ Larry Wick		Elastinen	
	DJ Nde		Nikke Ankara	
	DJ WILL D			
yhteensä	1	6	3	5

Liite 2. Kulttuurituotannon tutkinto-ohjelman sukupuolijakauma vuosina 2006, 2010, 2014 ja 2017

	2006		2010		2014		2017	
	miehet	naiset	miehet	naiset	miehet	naiset	miehet	naiset
Koulun hyväksytyt								
Humanistinen ammattikorkeakoulu	16	86	17	108	28	94	11	94
Metropolia Ammattikorkeakoulu	6	14	15	22	11	37	6	37
Mikkelin ammattikorkeakoulu	14	36	16	38			6	
Seinäjoen ammattikorkeakoulu	9	23	20	39	23	33	24	29
Yrkehögskolan Novia	6	12	6	16	7	9	6	15
Yhteensä	51	171	74	223	69	173	47	175
	2006		2010		2014		2017	
Vaivastuneet								
Humanistinen ammattikorkeakoulu	12	79	15	64	8	62	6	59
Metropolia Ammattikorkeakoulu			0	4	6	15	8	17
Mikkelin ammattikorkeakoulu	5	25	3	21	6	24		
Seinäjoen ammattikorkeakoulu			4	20	9	13	7	16
Yrkehögskolan Novia	2	8	7	6	3	13	2	5
Yhteensä	19	112	29	115	32	127	23	97

Lähde: Opetushallinnon tilastopalvelu Vipunen, 2018.

Liite 3. Haastattelukysymykset

1. Kerro itsestäsi ja historiastasi tapahtuma-/musiikkialalla.
2. Minkälaisia ajatuksia teillä oli klubin X taustalla?
3. Onko rooli dj:nä/artistina – tuottajana/dj:nä erilainen?
4. Oletko kokenut, että naisartisteille olisi erilaisia odotuksia kuin miehille? Millaisia?
5. Koetko suomalaisen musiikki- ja klubikulttuurin olevan miesvoittoinen?
6. Music Finlandin tekemän tutkimuksen mukaan musiikkialan hallituspaikoista 70 prosenttia ja puheenjohtajuuksista 85 prosenttia on miesten hallussa. Minkälaisia ajatuksia tämä herättää? Yllättikö tämä tieto?
7. Mitkä mekanismit luovat epätasa-arvoa tapahtuma-alalla? Koetko että olet joutunut todistelemaan itseäsi sukupuolen takia?
9. Asiakaskyselyn mukaan 25% kiinnittää huomiota dj:n/artistin sukupuoleen, nimenomaan suosien enemmän naisdj:tä/artisteja, loput 75% eivät kiinnitä huomiota sukupuoleen. Koetko että elämme murrosaikaa tasa-arvon suhteen tapahtuma-alla?
10. Millaisia tapahtumia/klubeja suomalaisten tapahtumajärjestäjien tulisi kehittää tasa-arvon, osallisuuden ja hyvinvoinnin lisäämiseksi?

Liite 4. Verkkokyselyn lomake**1. Olen: ****Mark only one oval.*

- Mies
 Nainen
 Muu

2. Ikäni: **Mark only one oval.*

- Alle 20
 20-25
 26-30
 31-35
 36-40
 Yli 40

3. Käyn klubeilla: **Mark only one oval.*

- Useamman kerran viikossa
 Kerran viikossa
 Parin viikon välein
 Noin kerran kuukaudessa
 Vielä harvemmin

4. Millä klubeilla käyt eniten? Nimeä enintään kolme (3). *

5. Selvitän illan lineupin etukäteen: **Mark only one oval.*

- Aina
 Yleensä
 Silloin tällöin
 Harvoin
 En ikinä

6. Tärkeintä klubiympäristössä minulle on: **Check all that apply.*

- Musiikki
 Tunnelma
 Turvallisuus (safe space)
 Muut ihmiset
 Other: _____

7. Toteutuvatko edellämainitut asiat käymilläsi klubeilla? **Check all that apply.*

- Aina
 Usein
 Jossain määrin
 Harvoin
 Ei koskaan
 Other: _____

8. Päätän mille klubille menen riippuen siitä... **Check all that apply.*

- ...missä soitetään musiikkia josta pidän
 ...missä on minua kiinnostava lineup
 ...mihin ystäväni haluavat
 ...missä minulla on turvallisin olo
 Other: _____

9. Olen kokenut seksuaalista häirintää klubeilla **Mark only one oval.*

- Kyllä
 En

10. Kiinnitän huomiota dj:n/artistin sukupuoleen: **Mark only one oval.*

- Kyllä
 En

11. Jos vastasit kyllä, vaikuttaako sukupuoli ostopäätökseesi?

Mark only one oval.

- Kyllä
 Ei

12. Millä tavalla? (Ohita tämä, mikäli vastasit edelliseen ei)

13. Onko dj:n/artistin sukupuolella jotain muita vaikutuksia, mitä?

14. Toivoisin, että käymilläni klubeilla dj:t/artistit olisivat: *

Check all that apply.

- Miehä
 Naisia
 Sukupuolivähemmistöjä
 Tasaisesti kaikkia sukupuolia
 Sukupuolella ei ole merkitystä

15. Käymilläni klubeilla dj:t/artistit ovat lähinnä: *

Mark only one oval.

- Miehä
 Naisia
 Sukupuolivähemmistöjä
 Melko tasaisesti kaikkia yllämainittuja

16. Koen Suomen klubikulttuurin olevan miesvoittainen: *

Mark only one oval.

- Kyllä
 En
 Päinvastoin, koen sen olevan naisvoittainen
 En ole kiinnittänyt asiaan huomiota

17. **Koen voivani vaikuttaa paikalliseen klubikulttuuriin: ***

Check all that apply.

- Suosimalla tiettyjä klubeja
- Antamalla palautetta klubeille
- Pyrkimällä vaikuttamaan lineupiin
- Boikotoimalla tiettyjä tapahtumia/klubeja
- En koe voivani vaikuttaa paikalliseen klubikulttuuriin
- Other: _____

18. **Mitä parantaisit/kehittäisit Suomen klubikulttuurissa? Jos et parantaisi mitään, ohita tämä kysymys.**
